

J.G.P. Smit
J.W. de Wilde

PROFIEL VAN DE GARNALENMARKT

SIGN: L27-234
EX. NO: B
MLV:

Oktober 1980

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Visserij

INHOUD

	B1z.
INLEIDING	5
CONCLUSIES EN SUGGESTIES	7
1. DE TOTALE GARNALENMARKT IN WEST-EUROPA	11
2. DE MARKTSTRUCTUUR VAN DE CRANGON-GARNAAL	13
3. DE MARKT VOOR EXPORTGARNALEN	15
4. DE MARKT VOOR FLAUWE OF PELLERIJGARNALEN	17
5. DE PELLERIJ	19
6. DE HANDEL IN GEPELDE GARNALEN	22
7. DE AFZET VAN GEPELDE GARNALEN IN NEDERLAND	23
8. SAMENHANG TUSSEN DE CRANGON- EN ANDERE GARNALEN-SOORTEN	25
9. MARKTORDENING: DE HUIDIGE REGELING	28
10. MARKTORDENING: ALTERNATIEVEN	30
10.1 Continuering van de huidige regeling	30
10.2 Een vrije aanvoermarkt	31
10.3 Een ophoudregeling in alle aanvoerlanden	31
10.4 Alternatieve marktordeningsregelingen op lange termijn	32
10.4.1 Een betere beheersing van de garnalenaanvoer	32
10.4.2 Opslagregelingen voor diepgevroren garnalen	33
BIJLAGEN	37

INLEIDING

Met de publikatie van dit marktoverzicht van de crangon-garnaal, wordt beoogd een bijdrage te leveren aan de discussie over de marktproblematiek die reeds een aantal jaren gaande is.

Dit in verschillende opzichten globale onderzoek is uitgevoerd op verzoek van de Directie der Visserijen en het bedrijfsleven. De aanleiding tot het onderzoek was het niet optimaal functioneren van de opvangregeling in 1979 en het daardoor dreigende financieringstekort van het garnalenopvangfonds.

Naast de marktordeningsproblematiek zijn internationale gegevens verzameld die aangevuld met informatie uit gesprekken met het bedrijfsleven een overzicht geven van de crangon-markt in West-Europa (in dit geval West-Duitsland, Benelux en Frankrijk). Bovendien is een globaal beeld geschetst van de markt voor andere garnalensoorten in dezelfde landen.

Het marktordeningsvraagstuk kan niet worden opgelost met het schrijven van een eenvoudig rapport. Overeenkomstig de afspraak met de opdrachtgevers is echter gepoogd enkele ideeën aan te dragen die het onderwerp kunnen zijn van verder overleg.

Afd. Visserij
en Bosbouw,

Drs. R. Rijneveld

Den Haag, oktober 1980

CONCLUSIES EN SUGGESTIES

1. Het Nederlandse garnalenbedrijf is sinds enkele jaren aanzienlijk ingekrompen. Dit geldt zowel voor de visserij als voor de pelcapaciteit. Het gevaar is reëel dat als gevolg van deze voortgaande schaalverkleining een stadium wordt bereikt waarin garnalenvisserij en garnalenhandel niet meer in staat zijn om hun activiteiten zodanig op elkaar af te stemmen dat voor beide groepen de continuïteit gewaarborgd is. De visserij kan dan niet meer of onvoldoende rekenen op afname door de handel en de handel is niet meer zeker van aanvoer door de vissers. Onder dergelijke omstandigheden zullen waarschijnlijk beide groeperingen gedwongen zijn om te schakelen op een ander produkt of uitsluitend te werken met andere (buitenlandse) handelspartners. Mogelijk kan een nauwere samenwerking tussen garnalenvissers en garnalenhandelaren, in welke vorm dan ook, een verdere inkrimping van het Nederlandse garnalenbedrijf voorkomen.
2. De schaalverkleining manifesteert zich niet duidelijk, doordat ze niet tot uiting komt door middel van bedrijfsbeëindiging, maar langs geleidelijke weg. De garnalenvisserij heeft zich steeds meer ontwikkeld tot een gemengde visserij die een deel van het jaar de visserij op platvis of kabeljauw uitoefent. Een deel van de garnalenhandelaren heeft zijn activiteiten grotendeels verlegd naar het importeren en verhandelen van rose garnalen, in de volksmond "Noorse" garnalen. Door deze verschuiving van de interesse van zowel een deel van de visserij als van de handel komen de bedrijven die hun inkomen wel uitsluitend behalen uit de crangon (bijvoorbeeld de wadvissers en sommige pellerijen), steeds meer in het gedrang. De visser is minder zeker van een goede afzet en de handel kan niet altijd beschikken over verse garnalen (exportgarnalen) in Nederlandse havens.
3. De afzetmogelijkheden voor de crangon-garnaal zijn hoegenaamd niet gewijzigd ondanks de sterk toegenomen concurrentie van andere garnalensoorten. Tien jaar geleden konden ongeveer 15 mln. kg worden opgenomen en nu is dit nog het geval. Ook het reële prijsniveau is daarbij niet noemenswaardig gewijzigd. De garnalenprijzen hebben het algemene inflatietempo gevolgd. Dit wijst op een tot nu toe sterke marktpositie van de crangon-garnaal, die vermoedelijk vooral berust op de goede smaakeigenschappen.
4. De garnalenspellerij blijft ongewijzigd een zwakke schakel in de garnalenaafzet. Naar de huidige economische en sanitaire maatstaven zijn dit in feite "onmogelijke" bedrijven. De huisspellerij met zijn zeer lage loonkosten van f 7,50 tot f 10,- per uur

maakt het onmogelijk dat handpelbedrijven met een industriële aanpak van de grond komen. Ook machinale pelinrichtingen zullen alleen levensvatbaar zijn als ze kunnen concurreren met de huispellerij. Gezien echter de stand van zaken op dit moment blijven de traditionele pelbedrijven een onmisbare schakel in de garnalenafzet. De technische resultaten met de bestaande pelmachines zijn blijkbaar niet zodanig dat hier op korte termijn structurele wijzigingen door zullen ontstaan.

5. Het is onmogelijk om gepelde Nederlandse garnalen in de markt te brengen als een goedkoop produkt teneinde daarmee doordraai te vermijden. De prijs van de ruwe garmaal bedraagt ongeveer 25% van de detailhandelsprijs van gepelde garnalen. Het grote verschil tussen aanvoer- en detailhandelsprijs wordt veroorzaakt door de hoge pelkosten. Ook de kosten van machinaal pellen zullen volgens de huidige inzichten niet zodanig laag zijn dat hierdoor de gepelde garmaal een goedkoop artikel kan worden.
6. Het aanzienlijke verschil tussen detailhandels- en aanvoerprijzen impliceert wel dat op detailhandelsniveau reeds met een geringe prijsverlaging een extra hoeveelheid garnalen ter grootte van de doordraai (1000 ton of 10% van de flauwe garnalenmarkt) zou kunnen worden afgezet. De elasticiteit van de vraag is geschat op ongeveer -3 op detailhandelsniveau en -1,05 op aanvoerniveau. Het verhandelen van een extra hoeveelheid van 1000 ton zou dus aanleiding geven tot een prijsverlaging van 10% voor aangevoerde garnalen en 3% voor garnalen in de winkel.
7. Niet het feit dat regelmatig garnalen doordraaien wijst op de aanwezigheid van structurele moeilijkheden bij de garnalenafzet. Doordraai is het logische gevolg van de instelling van een ophoudregeling en inhaerent aan een seizoensprodukt. Het is de omvang van de doordraai in de afgelopen jaren die de bedrijfstak werkelijk in de problemen brengt. De oorzaak van de zeer grote doordraai in 1976 (1,6 mln. kg) en 1979 (0,4 mln. kg) ligt in de ongelijke situatie in Nederland en in Duitsland. Zodra in Nederland de prijs is gedaald tot de opvangprijs, zijn Duitse garnalen goedkoper. Op lange termijn fungeert de opvangregeling in Nederland hierdoor als een hefboom voor de Duitse garnalenvisserij. Een andere oorzaak was de aanvoer van niet optimaal gesorteerde en verwerkte garnalen door Nederlandse vissers zodra de prijs laag is. Door het hoge percentage gewichtsverlies bij het zeven aan boord, is het bij een lage prijsverwachting voor de garnalenvissers voordeliger om zoveel mogelijk kilogrammen aan te voeren tegen de vastgestelde minimumprijs. De extra prijs voor goed gezeefde kwaliteitsgarnalen kan het gewichtsverlies niet geheel compenseren.
8. De Nederlandse garnalenhandel is van mening dat de aanpassing van vraag en aanbod van ruwe garnalen belangrijk kan worden

verbeterd door een flexibele aanpassing van de afslagzeef en door beperking van het aantal visdagen. In Duitsland wordt een wijdere zeef opgelegd zodra de aanvoer overvloedig wordt. Als gevolg van de bestaande ophoudregeling, zou de Nederlandse visserij echter op korte termijn waarschijnlijk geen voordeel hebben van een dergelijke beperking van de aanvoer.

9. De marktpositie van de Nederlandse garnalenvisserij kan alleen worden verbeterd door een gelijke marktordening in Nederlandse en Duitse aanvoerhavens. Van Nederlandse zijde wordt zowel door de overheid als het bedrijfsleven bij herhaling aangedrongen op de instelling van het EG-ophoudsysteem in Duitsland. Het is echter uiterst twijfelachtig of deze theoretische oplossing in de praktijk een gunstige uitwerking zal hebben voor de Nederlandse garnalenvisserij. Een ophoudsysteem is in Duitsland niet uitvoerbaar omdat de garnalen daar niet op afslagen worden aangevoerd. De noodzakelijke controle is daardoor niet mogelijk.
10. Pellerijgarnalen zijn sinds enige jaren niet langer een verderfelijk produkt omdat diepvriesopslag mogelijk is geworden. Doordraai van flauwe garnalen is daarom in zekere zin een vorm van verspilling geworden. Wel leidt het diepvriezen tot enig kwaliteitsverlies. Gelet op de toenemende diepvriesvoorraden in de praktijk is blijkbaar voldoende kwaliteitsbeheersing mogelijk.
11. Zowel het aspect van de verspilling als de marktstructuur in Duitsland leiden er toe dat een interventieregeling voor flauwe garnalen de voorkeur verdient naast het bestaande ophoudsysteem. Een interventieregeling door tijdelijke diepvriesopslag, boven de hoeveelheden die nu al worden ingevroren is hiertoe een mogelijkheid. Voorgesteld wordt een particuliere opslagregeling voor flauwe garnalen, waarbij de deelnemende bedrijven zich verplichten om tegen een vergoeding, de betreffende partij voor een nader vast te stellen aantal maanden aan de markt te onttrekken door deze in particuliere opslag te houden. Teneinde verdergaande concurrentievervalsing tussen de lidstaten te vermijden zal de toepassing van de opslagregeling dienen te worden voorbehouden aan landen die de EG-ophoudregeling hebben overgenomen.
12. De praktijk van de garnalenhandel in de afgelopen jaren maakt duidelijk dat het noodzakelijk is dat alle garnalen uit de markt worden genomen, indien een opvangregeling wordt toegepast. Een van de redenen van prijsonderbieding op de detailhandelsmarkt is dat tegen lage prijzen ingekochte ondermaatse garnalen alsnog op de markt worden gebracht. Het gaat hierbij voornamelijk om "tussengarnalen", d.w.z. garnalen tussen 6,8 en 7,2 mm, bij gebruik van een wijde afslagzeef. Het zou denkbaar zijn om ook ondermaatse en afgekeurde garnalen te overbruggen en ze op deze wijze uit de markt te verwijderen. De

kosten zouden waarschijnlijk onaanvaardbaar hoog oplopen aangezien de aanvoer van ondermaatse garnalen eenvoudig kan worden uitgebreid. De enige methode is daarom de instelling van een effectief gecontroleerde EG-minimummaat voor garnalen. Een dergelijke maatregel kan overigens eenvoudig worden gecontroleerd door vaststelling van het stukstal.

13. De afzet van gepelde crangon verloopt over opmerkelijk veel schijven. Het is niet ongebruikelijk dat de garnaal 6 maal wordt verhandeld eer ze in bezit komt van de consument:
visser → groothandel → pellerij → groothandel → visgrossier → detailhandelaar → consument. Zowel uit oogpunt van efficiency als om reden van kwaliteitsbeheersing is deze toestand niet optimaal. Wellicht is deze lange produktiekolom een van de oorzaken dat niet alle goede eigenschappen en mogelijkheden van de crangon-garnaal tot heden optimaal zijn benut.
14. De toevloed van "Noorse" garnalen zal uiteindelijk van invloed zijn op de afzetmogelijkheden van de crangon, hoewel dat nu nog vrijwel niet aantoonbaar is. Voor garnalen uit Maleisië (en Afrika) is momenteel een invoerrecht van kracht van 6%. Ter bescherming van de Europese garnalenvisserij zou het wenselijk zijn dit buitentarief (dus voor alle EG-landen) te verhogen om verschillen in pelkosten in ieder geval voor een deel te overbruggen.

1. DE TOTALE GARNALENMARKT IN WEST-EUROPA

De consumentenmarkt voor crangon-garnalen in West-Europa neemt jaarlijks een hoeveelheid van 15 tot 20 mln. kg op (ongepeld gewicht) (bijlage 1). De belangrijkste consumptielanden zijn Frankrijk (25%), West-Duitsland (40%) en de Beneluxlanden (35%). Om statistische redenen is het niet mogelijk om het verbruik in de Beneluxlanden uit te splitsen naar land; als consumptieland is België echter verreweg het belangrijkste.

De crangon-garnaal had tot ca. 1960 vrijwel een monopoliepositie in alle Westeuropese landen. Hier is vrij snel wijziging in gekomen. Gemiddeld over 1977 en 1978 bedroeg de marktomvang van alle garnalensoorten gezamenlijk 57 mln. kg. Het marktaandeel van de crangon is dus teruggebracht tot 25% van dit geheel (bijlage 2).

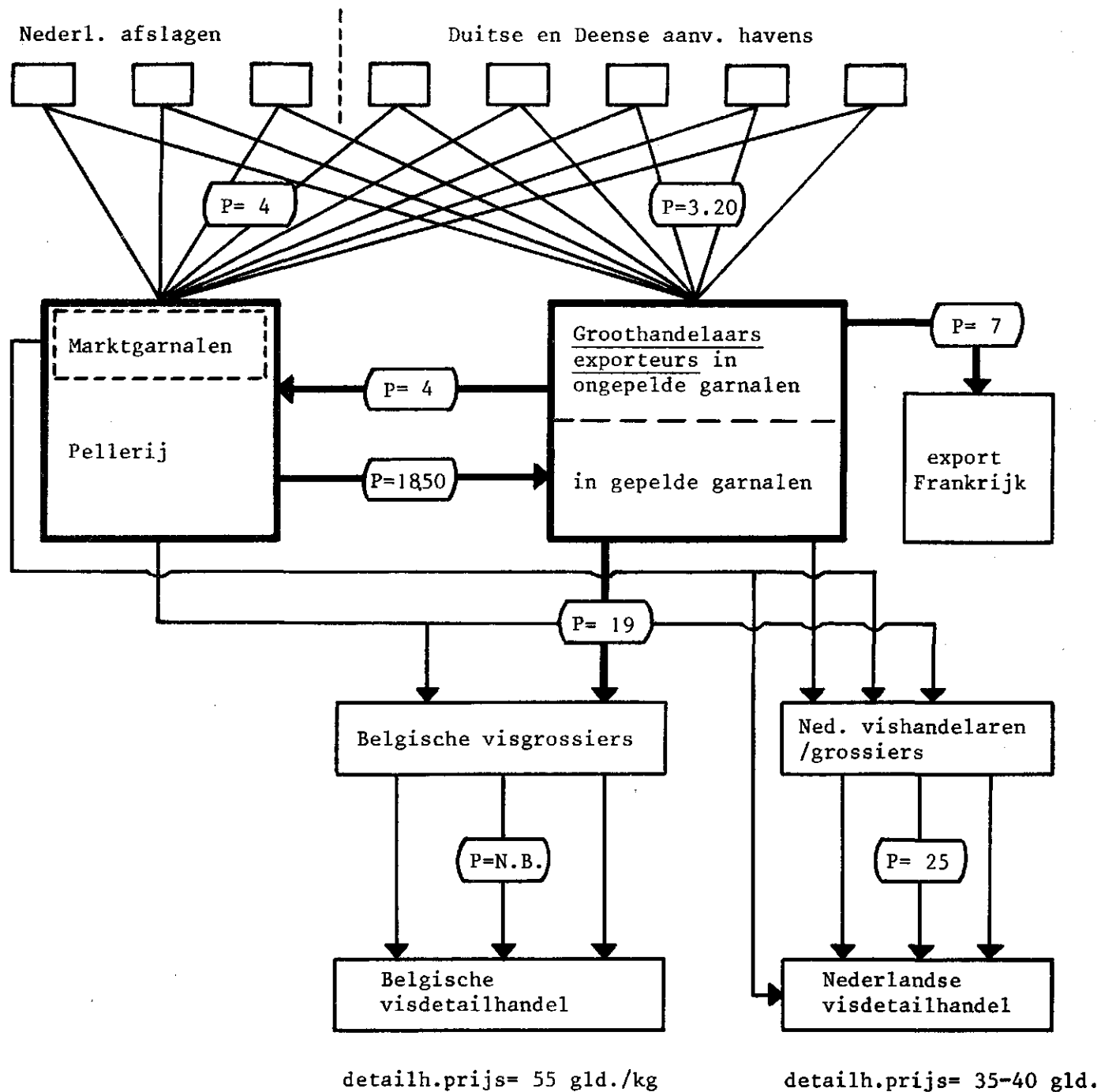
De absolute omvang van de crangon-markt is niet gewijzigd sinds de introductie van tropische garnalen. Ook het reële prijsniveau is niet gewijzigd. Zowel de aanvoer- als de consumentenprijs heeft het algemene inflatiepijl gevolgd zodat de waarde in constante guldens ongeveer gelijk is gebleven.

De zeer snel in omvang toegenomen invoer van uitheemse garnalensoorten is afkomstig uit drie bronnen. Van de 57 mln. kg bestaat 25% uit pandalussoorten uit Noordeuropese wateren (rode steurgarnalen); 15% wordt door Frankrijk ingevoerd uit Afrikaanse landen (Senegal) en 35% is afkomstig uit Aziatische landen (met name Maleisië). De helft van het totale garnalenaanbod in voornoemde landen wordt dus ingevoerd uit tropische gebieden. Ook de meest recente jaren hebben nog een sterke groei gekend van deze importen, zodat met een verdere uitbreiding moet worden gerekend.

Uit gegevens van de F.A.O. blijkt dat de Westeuropese garnalenmarkt slechts een fractie (4%) vormt van de wereldmarkt. In 1978 bedroeg de wereldproductie van grote-(prawns) en kleine garnalensoorten te zamen 1500 mln. kg. In dat jaar voerde Maleisië 68 mln. kg aan.

Figuur 1.   Schema van de Ned. garnalenhandel, met de prijsniveau's in april 1980.
(prijzen per kg)

2. DE MARKTSTRUCTUUR VAN DE CRANGON-GARNAAL

Het Nederlandse garnalenbedrijf (visserij en handel) heeft een dominerende invloed op de totale crangon-markt. Intern blijkt deze bedrijfstak bij nadere beschouwing in hoge mate heterogeen te zijn samengesteld. Het begrip "Nederlandse garnalenhandel" omvat enkele verschillende markten met een ongelijke marktform en markt-orde. We onderscheiden in deze zin:

- de markt voor zoute exportgarnalen;
- de aanvoermarkt voor flauwe garnalen voor:
  - pellerijdoeleinden;
  - binnenlandse markten (ongepelde markt-garnalen);
- de markt voor gepelde garnalen (pitten).

Het zal duidelijk zijn dat deze schematische indeling in de praktijk wat genuanceerder is. Zo bestaat er een duidelijke wisselwerking tussen de markten voor flauwe en zoute garnalen. Het-zelfde geldt voor de handel in flauwe en die in gepelde garnalen.

Een belangrijk aspect is dat alle drie onderscheiden markten min of meer worden beheerst door een grote garnalenhandelaar in het zuiden des lands (zoute garnalen) en een in het noorden des lands (zoute, flauwe en gepelde garnalen). Deze beide dominerende bedrijven hebben evenwel op de drie genoemde markten te maken met concurrerende bedrijven die gespecialiseerd zijn in hetzij flauwe garnalen, exportgarnalen of gepelde garnalen.

Ten slotte kunnen de afzetlijnen enigszins worden gespecificeerd naar afzetland. Figuur 1 geeft een schematisch overzicht van de markt voor crangon-garnalen voor zover deze binnen de Nederlandse invloedssfeer ligt. Op elk niveau in de markt waar een prijs tot stand komt, is het prijsniveau in april 1980 aangegeven. Deze momentopname had plaats tijdens een periode met een ruim aanbod en relatief lage prijzen.

De prijselasticiteit van de garnalenmarkt bedraagt op afslag-niveau op lange termijn ongeveer -0,65 en op kortere termijn (maanden) -1,05 (bijlagen 11, 12 en 13). Zoals te verwachten is, is de prijselasticiteit wat hoger op groothandels- en detailhandelsniveau.

De aanvoerprijs van garnalen komt tot stand binnen de Europese samenhang. Niet de aanvoer in Nederland is bepalend voor het prijsniveau maar de gezamenlijke Europese vangsten. Dit impliceert dat er geen eenduidige samenhang bestaat tussen het vangstverloop in Nederland en het prijsniveau op de afslag. Gemiddeld gaat een toename van de Europese (maand)aanvoer met 10% gepaard met een prijsdaling met 9%. Indien alleen de Nederlandse aanvoer toeneemt

met 10%, dan blijft een prijsprognose onzeker zolang niet bekend is hoe de situatie in het buitenland (met name Duitsland) is. Het is zelfs goed mogelijk dat de prijzen zullen stijgen ondanks de hogere binnenlandse aanvoer.

3. DE MARKT VOOR EXPORTGARNALEN

De aanvoermarkt van exportgarnalen heeft een marktvorm die aan handelszijde zeer sterk is geconcentreerd. De sterke mate van concentratie heeft echter zeker niet nadelig gewerkt voor de garnalenvisserij. De afslagprijs voor exportgarnalen is over het algemeen hoger dan die voor pellerijgarnalen (bijlage 8).

Ongepelde garnalen worden vrijwel allemaal geëxporteerd naar Frankrijk. Mede gelet op de aarzeling die veel Fransen nog kennen t.a.v. diepvriesprodukten is het erg belangrijk dat de ongepelde garnaal als een vers produkt kan worden verhandeld. Dit vraagt echter wel een zekere regelmatige aanvoer van zoute garnalen, in zoverre dat ook in de zomer zij het geringere hoeveelheden dienen te worden aangevoerd. Indien dit niet gebeurt wordt de handel gedwongen om diepvriesvoorraden aan te leggen of zijn omzet te verkleinen. Beide gevallen hebben een zeer nadelige invloed op de crangon-markt op langere termijn.

Van nature sluit de seizoenmatige aanvoer goed aan bij het verloop van de vraag. De laatste jaren is bij de Nederlandse garnalenvloot een sterkere wisselwerking ontstaan tussen aanvoer en aanvoerprijs. Bij een lage aanvoerprijs nemen steeds meer garnalenvissers die daartoe in staat zijn, de wijk naar de visserij op platvis of rondvis. Hierdoor wordt een soepele aanpassing van vraag en aanbod van zoute garnalen moeilijker.

De prijsvorming van exportgarnalen is niet geheel los te zien van de aanvoersituatie in Frankrijk zelf. Uit bijlage 4 blijkt dat 30% van het aanbod van crangon-garnalen in Frankrijk afkomstig is van de aanvoer in Frankrijk zelf. De prijselasticiteit van de vraag op groothandelsniveau is geschat op -0,55 voor de totale Franse markt en gemiddeld -0,92 voor de Nederlandse export (bijlage 12). De uitvoer vanuit Nederland reageert nadrukkelijker op prijsontwikkelingen dan de totale markt en zorgt voor een soort opvulproduktie. Het is om deze reden niet zonder meer mogelijk om te voorspellen hoeveel ton zal kunnen worden verkocht bij een gegeven exportprijs. Dit is namelijk steeds afhankelijk van de Franse aanvoer: op een ogenblik dat de aanvoer in Frankrijk stagneert, roept een verhoging van de uitvoerprijs minder reacties op bij de afnemers, dan wanneer er een overvloed is aan Franse garnalen.

De crangons die in Frankrijk worden ingevoerd zijn vrijwel alle afkomstig uit Nederland (bijlage 5).

Sinds een jaar of 10 is de aanvoer in Frankrijk structureel gedaald. De Nederlandse exporteurs hebben het tekort opgevuld zodat de totale marktomvang slechts licht is ingekrompen tot een

niveau van 4,5 mln. kg (bijlage 4). Tegen de achtergrond van de enorme uitbreiding van de markt voor de rose garnaal (viervoud) is dit zeer opmerkelijk.

De betrouwbaarheid van de Franse aanvoercijfers is waarschijnlijk beperkt door de aanvoer van deze kustvisserij in talloze kleine haventjes. De summiere gegevens die er zijn wijzen er op dat de Franse garnalenvisserij een seizoenbedrijf is dat in de winter vrijwel stilligt. Een belangrijk deel van de Franse aanvoer wordt direct vanaf het schip verkocht aan lokale handelaren of horecabedrijven. Volgens de Nederlandse handel bereikt slechts een klein percentage het afzetcircuit waarin de Nederlandse garnalen zijn opgenomen (de groothandel te Rungis en Boulogne). Deze importgarnalen zijn voornamelijk bestemd voor de voorziening van de detailhandel in Parijs en enkele andere grote steden. Daarnaast bestaat een ander circuit waarin vanaf de kust de door de Franse vissers aangevoerde garnalen worden verhandeld. Zodra de Franse aanvoer stagneert hebben de Nederlandse garnalen een opvulfunctie in dit laatstgenoemde circuit. De situatie van de Franse aanvoer heeft daardoor blijkbaar een indirecte invloed op de prijsvorming van zoute garnalen in Nederland.

4. DE MARKT VOOR FLAUWE OF PELLERIJGARNALEN

De functie van de groothandel in flauwe garnalen is dat zij de ongepelde garnalen verzamelt op de diverse Nederlandse, Duitse en Deense afslagen of aanvoerplaatsen en deze onderbrengt bij de pelbedrijven in Nederland en Duitsland. Daarbij speelt het houden van diepvriesvoorraden ongepelde garnalen een belangrijke rol. De totale marktomvang (Nederland, Denemarken en Duitsland) bedraagt ongeveer 10 mln. kg.

Ook in deze markt bestaat een aanzienlijke mate van concentratie al is deze minder ver doorgevoerd dan bij de exportgarnalen. De concentratie wordt enigszins doorbroken doordat Duitsland een eigen afzet heeft en doordat pelbedrijven in Nederland ook zelf flauwe garnalen inkopen zowel uit Nederlandse als uit Duitse aanvoer. Ten slotte opereren een aantal kleinere bedrijven in deze markt t.b.v. de binnenlandse afzet van zogenaamde handels- of marktgarnalen. Deze marktgarnalen vormen een onberekenbare factor binnen de totale garnalenmarkt. Het betreft de distributie van ongepelde flauwe garnalen voornamelijk vanuit Volendam. Het belangrijkste afzetgebied is Amsterdam en enkele andere steden in het westen van Nederland. Voor deze markt worden meestal garnalen gebruikt die van mindere kwaliteit zijn dan de pellerijgarnalen (zowel uit oogpunt van versheid als vanwege het hoge stukstal). Deze handel in marktgarnalen is erg ondoorzichtig door haar vervlochtenheid met de pellerijgarnalen en doordat de omzet afhankelijk is van tal van factoren als het prijsniveau, de weersgesteldheid, de prijs van gepelde garnalen. De maximale omzet wordt geschat op 10 ton per dag. De gemiddelde dagaanvoer van flauwe garnalen bedraagt ongeveer een derde van de hoeveelheid in het hoogseizoen. Indien deze zelfde verhouding wordt aangehouden voor de marktgarnalen dan zou de gemiddelde dagomzet ongeveer 3 ton bedragen of 900 ton per jaar of ongeveer 10% van de aanvoer van flauwe garnalen in Nederland en Duitsland. Door haar hoge elasticiteit is de markt voor marktgarnalen een belangrijke uitlaatklep voor flauwe garnalen in tijden van zeer ruime aanvoer.

Het inkoopbeleid van aanvankelijk alleen de groothandel maar later ook de pellerijen, is structureel gewijzigd sinds de totstandkoming van een gemeenschappelijk markt- en prijsbeleid door de EG in 1972. Vóór dat jaar, was de Nederlandse markt de basis voor de inkoop van flauwe garnalen. Er was ook toen al sprake van een aanzienlijke invoer van garnalen uit Duitsland maar dit had het karakter van een opvolproductie. De Nederlandse markt was prijsbepalend. De verhouding Nederlandse aanvoer/Duitse invoer was in 1971 nog 75% om 25%. Deze rollen zijn nu omgedraaid; binnen de totale Europese markt bepaalt met name de omvang van de Duitse aanvoer het prijsniveau en mede daardoor de hoeveelheid garnalen

die in maanden met een topaanvoer onverkocht blijven in Nederland. Hiermee wordt niet beweerd dat de prijs in Nederland afgeleid zou zijn van het prijsniveau in Duitsland. De Nederlandse handel wordt regelmatig door Duitse vissers geconfronteerd met veilingprijzen uit Nederland die blijkbaar een soort richtprijs vormen. Het is echter de veilingprijs in Nederland die in belangrijke mate wordt beïnvloed door de aanvoersituatie in Duitsland. Ook de pellerijen die zelf kopen op de afslag, bevoorraden zich eerst in Duitsland en beschouwen de Nederlandse aanvoer als opvulproduktie in geval dit nodig is of wanneer de prijs aantrekkelijk blijkt. De verhouding Nederlandse aanvoer/Duitse invoer bedraagt nu (1979) 25% om 75%. Bovendien wordt een belangrijke hoeveelheid pitten ingevoerd uit Duitsland.

Een belangrijk element van de handel in flauwe garnalen is dat deze bedrijven of beter gezegd dit bedrijf eveneens opereren in de markt voor gepelde garnalen, waardoor men een sterke onderhandelingspositie heeft met alle relevante handelspartners: de afslag, pellerijen in Nederland en Duitsland, en de distribuerende visgroothandel in België en Nederland.

Een belangrijk aspect van de handel in ruwe garnalen (zowel zoute als flauwe) is nog steeds de kwaliteit van de aangevoerde garnaal. Het blijkt dat niet alle schepen van de Nederlandse en Duitse vloot zodanig zijn uitgerust dat voldoende koeling mogelijk is. Een momentopname tijdens een week met warm weer in juli 1980 toonde aan dat op dezelfde dag goedgekoelde flauwe garnalen 230 tot 250 cent per kg opbrachten tegen 140 tot 160 cent voor slecht gekoelde garnalen.

5. DE PELLERIJ

De garnalenpellerij in Nederland is geconcentreerd in Volendam. Daarnaast worden nog wat garnalen gepeld in Zeeland en in Groningen. Opgemerkt moet worden dat in Duitsland een grote hoeveelheid garnalen wordt gepeld die ten dele ook via de Nederlandse handel hun finale bestemming bereiken.

De pellerij heeft, zoals reeds is opgemerkt, te maken met een inkoop- en een afzetmarkt die zich voor een belangrijk deel in één hand bevinden. Het bedrijf dat flauwe garnalen levert neemt vaak ook pitten af.

Onderling doen de pelbedrijven elkaar concurrentie aan om de beschikbare peladressen. Vanuit Volendam worden de garnalen verdeeld over pelsters in Volendam zelf, maar ook in andere plaatsen in Noord-Holland en in Urk en in een aantal plaatsen in Friesland.

Bij een aantal pellerijen en handelaren bestaat de indruk dat de pelcapaciteit in Nederland momenteel groter is dan enige jaren geleden. Het is echter niet onmogelijk dat niet de pelcapaciteit is gegroeid, maar dat een deel van de produktie van gepelde garnalen is verplaatst naar West-Duitsland (bijlage 6). Vast staat dat te Volendam enige pelbedrijven zijn opgeheven. Ook in Zeeland is de pelcapaciteit grotendeels verdwenen. Men constateert over het algemeen dat de garnalenpellerij eigenlijk alleen goed kan functioneren in geografisch geïsoleerde gebieden en vissersdorpen. De handpellerij is in feite een anachronisme dat achterhaald is zodra de gevolgen van geografische en sociale ontsluiting merkbaar worden. In Zeeland zou de pellerij zijn verdwenen met de komst van de televisie en de verhoging van de sociale uitkeringen. Ook in Duitsland vindt het handpellen alleen nog plaats in afgelegen kuststreken. Naar schatting zijn er in Duitsland ongeveer 4500 peladressen die indirect werken voor de Nederlandse groothandel.

Jaarlijks worden in Nederland zo'n 4 mln. kg garnalen gepeld. Hierbij zijn waarschijnlijk zo'n 4000 tot 5000 gezinnen betrokken of 15000 tot 20000 personen. Sommigen pellen alleen in het najaar, anderen in het voorjaar. De pelcapaciteit is erg flexibel. Omstreeks oktober beginnen meer mensen te pellen en ze stoppen hier dan mee in het voorjaar, de een wat eerder, de ander wat later. In de vakantietijd wordt vrijwel niet gepeld. Het inkomen dat deze mensen hiermee weten te verwerven bedraagt volgens een eveneens ruwe schatting: 8 tot 10 mln. gulden. Het pelloon bedraagt 6,0 tot 7,0 gulden per kg (gepeld gewicht). De totale pelkosten, d.w.z. het verschil tussen de prijs van 3,3 kg ongepelde flauwe garnalen en 1 kg gepelde, bedragen ongeveer f 10,- per kg gepeld produkt.

In een vergelijkend onderzoek dat werd uitgevoerd in 1976 in opdracht van het Produktschap voor Vis en Visprodukten werd vast-

gesteld dat de pelkosten per kg bij machinaal pellen, in de aanvangsfase ongeveer op hetzelfde niveau zullen liggen als de kosten van handpellen. Een probleem van het machinaal pellen is de onderbezetting die zal ontstaan in periodes met geringe aanvoer. De handpelcapaciteit is zeer flexibel en volgt in grote lijnen het verloop van de aanvoer.

De Nederlandse pelbedrijven zijn van mening dat er sprake is van concurrentievervalsing in de garnalenspellerij. Op de eerste plaats van de zijde van de Duitse pellerijen die zouden kunnen werken tegen een lagere kostprijs. Het Duitse pelloon zou liggen op een niveau van 4,5 à 5,5 DM; dit is 30% lager dan het pelloon in Nederland. De kosten per kg gepelde garnaal zouden daardoor, afhankelijk van de garnalensprijs, 10 tot 15% hoger zijn dan in Duitsland.

Afgezien van de concurrentie uit Duitsland ondervinden zowel de pellerijen als de handelaren in gepelde garnalen hinder van gepelde garnalen uit een zwart circuit. Door het wegvallen van de veilplicht en het niet optimaal functioneren van de opvangregeling, en de daarmee gepaard gaande vervlakking van de discipline op de afslagen is de verkoop van garnalen buiten de boeken sterk toegenomen. Door de open grensverbinding tussen Nederland en België is het eenvoudig om deze garnalen ook langs zwarte kanalen op de consumentenmarkt te brengen. Dit wordt nog verder in de hand gewerkt door de z.g. 60%-regeling in België. Indien een groot- of detailhandelaar in België niet over een complete boekhouding beschikt, dan wordt hij voor inkomstenbelasting aangeslagen op basis van een verondersteld inkomen ter grootte van 60% van zijn inkoop. Ten slotte kan er op worden gewezen dat in Duitsland de prijs van flauwe garnalen meestal lager is dan in Nederland (bijlagen 7 en 8). Opmerkelijk is dat juist in 1979 de gemiddelde officiële aanvoerprijs in Duitsland hoger was dan de aanvoerprijs van flauwe garnalen in Nederland.

De Nederlandse pelbedrijven vriezen in het najaar evenals de groothandel, zelf ongepelde garnalen in om deze te laten pellen in de winter en in het voorjaar als er minder aanvoer is. De pellerijen hebben geen onverdeeld gunstige ervaringen met hun voorraadbeleid. Waarschijnlijk mede door hun zwakke marktpositie is het al enkele malen voorgekomen dat door een te hoge inkoopprijs in het najaar, de diepvriesvoorraad in het voorjaar slechts met verlies kon worden weggewerkt omdat de aanvoerprijs laag bleef. Dit leidde dan weer tot een te voorzichtige voorraadpolitiek waardoor bedrijven in een volgend jaar hadden te kampen met grondstofschaarste. Voor een dergelijke tijdelijke bedrijfssluiting kunnen de pellerijen overigens geen beroep doen op het G.A.K. omdat dit grondstoftekort wordt toegeschreven aan de seizoenmatige aard van het garnalenbedrijf. Bovendien is er geen sprake van een absoluut tekort aan grondstof doch een gebrek aan grondstof tegen een acceptabele prijs (gelet op de prijs die voor het gepelde pro-

dukt kan worden gemaakt). In feite komt het er op neer dat de pel-
lerijen alleen gunstige resultaten hebben met hun voorraadbeleid,
als ze volledig in de pas lopen met het beleid van de groothandel.

In alle schakels van de verhandeling en verwerking van ge-
pelde garnalen wordt gewezen op de soms niet optimale kwaliteit.
Dit wordt mede in de hand gewerkt door het opvangprijsstelsel dat
niet altijd goed functioneert en ook niet goed kan functioneren
gelet op de vrije Duitse markt.

Om zowel de handel als de vissers in bepaalde situaties ter-
wille te zijn, worden de praktijkregelingen ontwikkeld die van de
opvangregeling zoals die aanvankelijk was bedoeld weinig overla-
ten. In dit verband zullen twee voorbeelden worden genoemd.

- De minimumprijs voor garnalen groter dan 620 stuks/kg (A-
kwaliteit) bedraagt 204 cent. Hiervan worden echter slechts
145 cent overbrugd om het opvangfonds niet over te belasten.
Zoals niet ongebruikelijk is in dit soort gevallen komt het
er in de praktijk op neer dat de werkelijke ophoudprijs 145
cent is. De B-kwaliteit heeft om dezelfde redenen een mini-
mumprijs van 125 cent/kg in plaats van 173 cent die aanvanke-
lijk is vastgesteld.
- Het tweede voorbeeld. Het is de bedoeling dat aangevoerde
garnalen die niet geschikt zijn voor menselijke consumptie
doordat ze verbroeid zijn of om andere reden ongeschikt zijn,
uit de markt genomen worden. De visser ontvangt voor deze
partij slechts de vismeelprijs van 5 cent. Om deze visser
toch tegemoet te komen wordt een bedenkelijke partij in som-
mige afslagen niet afgekeurd, doch krijgt het predicaat "zon-
der commentaar" of "kwaliteit voor de handel".

6. DE HANDEL IN GEPELDE GARNALEN

Bedoeld zijn hier de handels- en verwerkingsbedrijven die de gepelde garnaal afnemen van de pellerij en deze wast, sorteert, conserveert, verpakt en verder verhandelt. Op beperkte schaal zijn het de pellerijen zelf die deze functie vervullen. Er zijn meerderre producenten en afnemers van gepelde garnalen waardoor de concentratie minder ver is doorgevoerd dan bij de zoute garnalen. De pellerijen proberen zelf een marktpositie te verwerven, er zijn een aantal bedrijven die zich oriënteren op de binnenlandse garnalenvoorziening en tenslotte verschijnen Duitse handels- en pellerbedrijven wat meer op de Belgische markt (bijlage 10). De markt wordt echter opnieuw min of meer gecontroleerd door één bedrijf.

Door het regelmatig optreden van meningsverschillen tussen Nederlandse pellerijen en groothandel in het verleden zijn beide partijen de laatste jaren enigszins uit elkaar gedreven. De pellerijen krijgen voornamelijk het verwijt dat ze te weinig aan kwaliteitsbeheersing hebben gedaan. De groothandel kreeg vervolgens de mogelijkheid om op grote schaal gepelde garnalen uit Duitsland te betrekken en deze ook in Duitsland te laten pellen. De Nederlandse pellerijen waren als gevolg hiervan gedwongen een eigen in- en verkoopbeleid te voeren. Ze kopen zelf garnalen in (ook voornamelijk in Duitsland) en ze hebben zich met gepelde garnalen op de Belgische (en Nederlandse) markt begeven. Dit gaat gepaard met een ver doorgevoerde concurrentie op deze markt die in een aantal gevallen ten koste gaat van de kwaliteit van het geboden produkt.

7. DE AFZET VAN (GEPELDE) HOLLANDSE GARNALEN IN NEDERLAND

Door een deel van de Nederlandse visdetailhandel wordt beweerd dat het hen niet altijd mogelijk is om goede Hollandse garnalen in te kopen omdat deze verdwijnen in exportkanalen. Bij nadere beschouwing blijkt deze discussie zich te hebben afgespeeld rond de zogenaamde handels- of marktgarnalen. Dit is een minimale deelmarkt voor ongepelde flauwe garnalen die door detailhandelaren worden gekocht op de afslag (voornamelijk om de Zuid) of die worden gedistribueerd vanuit Volendam, en ongepeld worden verkocht op weekmarkten e.d. Reeds eerder is opgemerkt dat deze deelmarkt zeer elastisch is. In tijden van schaarste aan garnalen is er vrijwel geen verkoop van ongepelde garnalen in Nederland. Gepelde garnalen zijn steeds in voldoende mate beschikbaar zij het tegen zeer wisselende prijzen.

De zes Nederlandse detailhandelaren waarmede hierover is gesproken, taxeerden dat ze ongeveer 3 maal zoveel Noorse als Hollandse garnalen omzetten. Deze verhouding zou vrijwel constant zijn, afgezien van seizoenmatige aanpassingen die samenhangen met het prijsniveau van Hollandse garnalen. Opmerkelijk is dat de uitbreiding van de verkoop van Noorse garnalen in het binnenland, niet te koste gaat van de Hollandse. Garnalen zijn in de verder van de kust gelegen gebieden een betrekkelijk nieuw produkt. De Noorse en Hollandse garnalen zijn daar gelijktijdig geïntroduceerd. Het is niet onmogelijk dat in Nederland met de komst van Noorse garnalen het verbruik van crangons zelfs is toegenomen. Volgens de detailhandelaren ligt de crangon goed in de markt op grond van een betere smaak.

Uit statistische bronnen blijkt dat binnen de totale Benelux de verhouding Noorse/Hollandse garnaal wel langzaam verschuift naar een nog groter aandeel voor de Noorse. De invoer van Noorse neemt nog steeds toe, terwijl de omzet in Hollandse garnalen naar volume tenminste constant blijft.

De detailhandel heeft volgens haar zeggen weinig problemen met de kwaliteit van Hollandse garnalen. Dit is in tegenspraak met uitspraken van groothandelaren. De detailhandel hecht veel waarde aan een schoon en droog produkt. De houdbaarheid wordt voldoende geacht (1 à 2 weken).

In België is voor garnalen een maximaal benzoëzuurgehalte toegestaan van 8 promille; in de praktijk komt af en toe het dubbele voor.

De prijselasticiteit van de detailhandelsmarkt voor gepelde garnalen bedraagt op korte termijn -3. Dit wijst erop dat grote aanvoerverschillen door de detailhandel kunnen worden opgevangen

door middel van een geringe aanpassing van de winkelprijs. Het betekent waarschijnlijk ook dat de crangon-consument dit artikel kent als een seizoengebonden produkt dat niet het gehele jaar volop beschikbaar is. Deze hoge elasticiteit suggereert dat met een betrekkelijk geringe prijsverlaging veel meer garnalen kunnen worden omgezet op de binnenlandse markt.

In verband met de moeilijkheden met de eenzijdige opvangregeling is gesuggereerd dat crangon-garnalen zich op een hoger prijsniveau bevinden dan de (consumenten)markt toelaat. Garnalen zouden als een goedkoop produkt een ruimere markt kunnen bedienen zodat doordraai wordt vermeden. De prijsopbouw van de gepelde crangon spreekt deze verwachting tegen. In april 1980 was de consumentenprijs ongeveer opgebouwd als volgt:

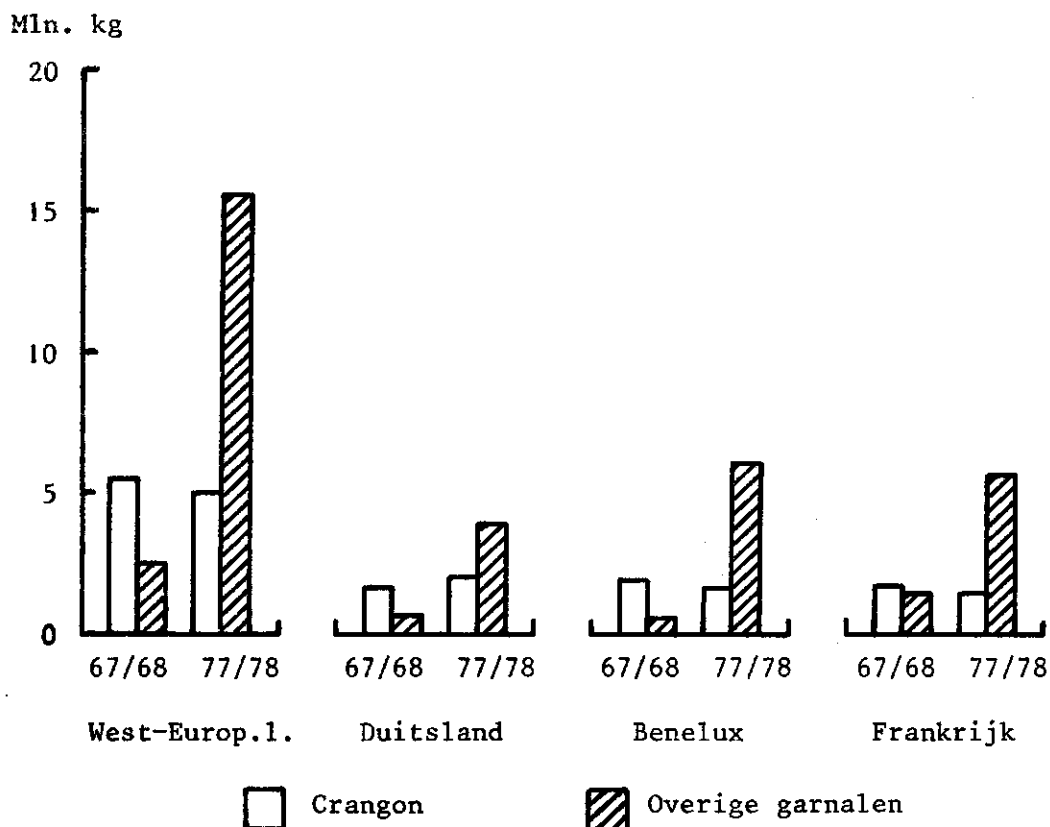
consumentenprijs	35 à 40	gld./kg
prijs af visgrossier	25	gld./kg
prijs af pellerij/groothandel	20	gld./kg
afslagprijs pellerij garnalen	9	gld./3,3 kg

Deze opstelling toont aan dat de aanvoerprijs ongeveer 25% uitmaakt van de consumentenprijs. Een geringe verlaging van de winkelprijs met bijvoorbeeld 5% zou dus betekenen dat de aanvoerprijs 20% lager is. Bij een gemiddeld prijsniveau van 190 cent per kg zoals bijvoorbeeld in het najaar van 1979 voorkwam, is dit van grote invloed op de besomming van de garnalenvisser.

8. SAMENHANG TUSSEN DE CRANGON EN ANDERE GARNALENSOORTEN

Voor de Westeuropese garnalenvisserij en gespecialiseerde (crangon)-garnalenghandel is het van essentieel belang dat de marktomvang ook op lange termijn gehandhaafd kan worden. Het is op zichzelf verrassend te noemen dat deze marktpositie niet is aangetast ondanks de explosieve stijging van de invoer van uitheemse garnalensoorten (figuur 2). Ook het consumentenprijsniveau van de crangon is op peil gebleven.

Figuur 2. Ontwikkeling van het verbruik van garnalen in enkele West-Europese landen. (Gemiddelden in 1967 en 1968 respektievelijk 1977 en 1978 in mln. kg gepeld gewicht)

De stabiele markt wijst op de aanwezigheid van een vaste kern van crangon-consumenten die bereid zijn een vaak hogere prijs te betalen voor een produkt dat weliswaar voor het oog minder aantrekkelijk is, maar dat uitblinkt door de smaak. Het is wel de vraag of dit ook op den duur zo zal blijven. Het is mogelijk om met toevoeging zowel de kleur als de smaak van Maleisische garnalen te verbeteren. Het moet bovendien niet uitgesloten worden geacht dat de oude crangon-markt in de loop van de tijd aan marktslijtage onderhevig zal zijn. Dit proces zal worden versneld naarmate het prijsverschil met rose garnalen groter wordt. Overigens bestaan er binnen de groep rose garnalen prijsverschillen die samenhangen met het stukstal. Tabel 8.1 geeft een overzicht van de groot- en detailhandelsprijzen per marktcategorie in april 1980.

Tabel 8.1 Groothandels- en detailhandelsprijzen van Noorse garnalen in Nederland (gld./kg)

Stukstal	Prijs af groothandel per kg	Winkelprijs per ons
500 - up	f 7,50	f 1,75
300 - 500	f 10,50	f 2,25
200 - 300	f 12,50	N.B.
60 - 90	f 50,00	N.B.
Hollandse	f 25,00	f 3,50

Bron: Landbouw-Economisch Instituut.

Hiervoor is geconstateerd dat de crangon-markt vrijwel stabiel is gebleven ondanks het ruimere aanbod van andere garnalen. Hooguit kan worden aangetoond dat er enig verband bestaat tussen de groei van de invoer van tropische garnalen en de prijs van crangons. Het invoerprijsniveau van tropische garnalen is vrijwel constant. Een van de redenen dat deze garnalen tegen een lage prijs op de markt kunnen worden gekocht ligt in de lage pelkosten omdat dit produkt in gepelde toestand wordt ingevoerd uit landen met goedkope arbeidskrachten. Bij de crangon vormen de pelkosten ongeveer de helft van de kostprijs van gepelde garnalen op groothandelsniveau. Indien deze verhouding ook geldt voor tropische garnalen dan kan worden gesteld dat de helft van de invoerprijs van rose garnalen uit Maleisië (625 cent per kg in 1979) bestaat uit pel- en andere verwerkingskosten. Het verschil tussen de pelkosten van crangons en tropische garnalen zou daarmee geschat zijn op 675 cent per kg gepelde garnalen. Ter bescherming van het Europese garnalenbedrijf tegen concurrentie uit landen met goedkope arbeidskrachten zou kunnen worden overwogen dit verschil in pelkosten voor een groter deel te overbruggen door een hoger buitentarief. Het EG-buitentarief bedraagt momenteel 6% van de invoerwaarde (in 1979 ca. 37,5 cent).

Rose, tropische garnalen worden in Nederland geïmporteerd door een 5-tal bedrijven. Hiertoe behoren 3 traditionele garnalen-handelsbedrijven en 2 universele importbedrijven te Rotterdam. De importeurs hebben veel problemen met de kwaliteitsbeheersing door de optredende kwaliteitsverschillen die vooral bij deze handel op afstand erg hinderlijk zijn.

Frankrijk betreft zijn tropische ("rose") garnalen voornamelijk uit Afrika (Senegal). In Frankrijk zijn sommige soorten rose garnalen zowel op groothandels- als detailhandelsniveau duurder dan de crangon.

9. MARKTORDENING: HUIDIGE REGELING

Voor de crangon-garnaal is in Nederland een EG-ophoudregeling van kracht. Deze regeling is door Duitsland niet overgenomen. Denemarken is er met ingang van maart 1980 toe overgegaan de EG-minimumprijs te hanteren. Een aantal vissers uit het Westduitse Tönning hebben zich aangesloten bij deze Deense P.O. Formeel ziet de ophoudregeling er als volgt uit:

Grootteklasse	I	I	II
	Stukstal lager dan 620 A-kwaliteit	Stukstal lager dan 620 B-kwaliteit	Stukstal hoger dan 620
Zeefwijdte	7 mm	7 mm	6,5 mm
Ophoudprijs	204	173	135
Overbrugging	145	125	65
W.v. uit EG-middelen	121	102	-
W.v. uit PO-middelen	19	18	60
Vismeelopbrengst	6	5	5

Voor de Nederlandse producentenorganisatie, ziet de rekening over enkele jaren waarin ze heeft gefunctioneerd, er als volgt uit:

	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Verkocht (1000 kg)	5988	6025	4878	3449	3747	4931
Doorgedraaid (1000 kg)	108	299	1550	1	10	418
Overbruggingsstoestl. (gld.)	166000	499000	3439000	1000	11000	690000
Veevoederprijs (gld.)	7500	19000	58000	-	500	20000
EG-bijdrage (gld.)	92000	274000	2075000	500	7500	429000
Ten laste Fonds (gld.)	67000	206000	1306000	500	3500	241000

Bij herhaling (met name in 1976 en in 1979) is gebleken dat de opvangregeling het niet houdt, zodra de vangsten in Nederland en West-Duitsland buitengewoon groot zijn. Teneinde het opvangfonds niet over te belasten, worden concessies gedaan aan het marktverloop. Bijvoorbeeld, door de ophoudprijzen te verlagen tot de overbruggingsprijs en door een willekeurige indeling naar A- en B-kwaliteit naar gelang het voor de visser en handel gunstiger uitkomt.

Het marktordeningssysteem in Nederland, kan niet goed functioneren omdat de Duitse aanvoermarkt een vrije markt is. Zodra de marktprijs de minimumprijs nadert komt de aanvoermarkt in Nederland onder druk te staan omdat de prijs in West-Duitsland wel verder

kan dalen. De (Nederlandse) handel verhuist nog meer naar Duitsland en de Nederlandse aanvoer draait door. Dit proces wordt versterkt als door bestaande verschillen in marktordening, op dat moment ook het stukstal van de aangevoerde garnalen in Duitsland gunstiger is dan in Nederland. De handel in pellerijgarnalen hecht veel waarde aan een laag stukstal met het oog op de pelkosten. Bij zeer ruime aanvoer wordt in Duitsland in sommige havens een wijdere zeef gebruikt. In Nederland bestaat op datzelfde moment de tendens om ook kleinere garnalen aan te voeren met het oog op de ophoudprijs. Op deze wijze zou naast het verschil in aanvoerprijs tussen Nederlandse en Duitse havens, op sommige momenten ook een verschil in de kwaliteit van de aangevoerde garnalen in de hand worden gewerkt.

De ontwikkelingen van respectievelijk de Nederlandse en de Westduitse garnalenvloot (bijlage 7) doen vermoeden dat de minimumprijsregeling in Nederland en het opheffen van tolgrenzen tussen beide landen, gefungeerd hebben als een hefboom voor de Duitse garnalenvisserij. De opgang van de Duitse garnalenvloot heeft ongetwijfeld ook andere oorzaken zoals: de nabijheid van de visgronden, mogelijk een ander fiscaal systeem, andere investeringsbijdragen door de Duitse overheid. De effecten hiervan vallen buiten het kader van dit rapport. Het nadelige effect van de eenzijdige ophoudregeling is geweest dat ze de Nederlandse handel gestimuleerd heeft om de Duitse aanvoermarkt te exploreren. Voor de Duitse garnalenvisserij was dit een belangrijke verbetering van de afzetstructuur die geleid heeft tot een uitbreiding van de vangstcapaciteit voor consumptiegarnalen, hetgeen op den duur ten koste is gegaan van het Nederlandse marktaandeel (bijlage 1).

De eigen middelen van de P.O. worden bijeengebracht door middel van een heffing op de aanvoer van 3 cent per kilo garnalen. Een betrekkelijk nadeel van dit systeem is, dat de vissers die het Fonds vullen niet altijd degenen zijn die ervan profiteren.

10. MARKTORDENING: ALTERNATIEVEN

Samenvattend kan uit het voorgaande worden gesteld, dat de crangon-markt sinds een aantal jaren enkele structurele wijzigingen heeft ondergaan die consequenties hebben voor het marktordningsbeleid, namelijk:

1. flauwe garnalen voor pellerijdoeleinden kunnen ongepeld worden ingevroren en een aantal maanden worden opgeslagen;
2. het Nederlandse marktaandeel in het aanbod van pellerijgarnalen die via de Nederlandse groothandel worden verhandeld, is gedaald van 75% in 1967/1968 tot 25% in 1977/1978. Een eenzijdige ophoudregeling zal daarom niet goed kunnen functioneren;
3. de afzetmogelijkheden voor crangon-garnalen zijn de laatste 10 jaar vrijwel niet gewijzigd ondanks de sterk toegenomen omzet in andere garnalensoorten;
4. een opvangregeling is in West-Duitsland op afzienbare termijn niet uitvoerbaar, door het ontbreken van centrale afslagen voor garnalen.

Gelet op deze uitgangspunten zijn een aantal alternatieven denkbaar die in meer of mindere mate inspelen op deze uitgangspunten.

10.1 Continuering van de bestaande ophoudregeling in Nederland

Zoals reeds is gesteld zal het effect van een eenzijdige ophoudregeling in Nederland in elk geval op langere termijn beperkt zijn omdat het Nederlandse marktaandeel (25%) te gering geworden is om de gehele markt in Nederland en West-Duitsland te kunnen bijsturen. Bovendien zou de marktpositie van de Nederlandse vissers verder verzwakken. Overigens mag worden verwacht dat de eenzijdige ophoudregeling uiteindelijk als gevolg van de economische krachtsverhoudingen zichzelf zal afbouwen.

Ook een eenzijdig toegepaste minimumprijs kan in zekere zin richtinggevend zijn voor de ontwikkeling van de marktprijs in andere landen. De garnalenhandel ervaart voortdurend dat de Duitse garnalenvissers hen confronteren met de prijzen in Nederland. De wanverhouding tussen Nederlandse en Duitse aanvoer prijzen blijft ondanks deze bodem in de markt echter bestaan.

Op korte termijn zal de bestaande regeling wellicht gehandhaafd blijven bij gebrek aan een beter uitgewerkt alternatief. Gelet op deze omstandigheden kan in overweging worden genomen uit te zien naar nieuwe mogelijkheden om het opvangfonds te fourneren.

Een van de bezwaren die wordt aangevoerd tegen de huidige regeling is, dat de categorie vissers die profiteert, niet dezelfde is als degenen die de meeste heffingen inbrengen. Dit bezwaar zou kunnen worden ondervangen door de heffing ten behoeve van het garnalenopvangfonds te koppelen aan de totale besomming (inclusief vis) van alle houders van een garnalenvergunning. Deze wijziging zou tevens inhouden dat op korte termijn de eigen middelen voor het Fonds wat ruimer zullen kunnen worden. De onderliggende marktproblematiek wordt hier uiteraard niet mee opgelost.

10.2 Een vrije aanvoermarkt voor garnalen

De concurrentievervalsing uit hoofde van een ongelijke marktordening in Nederland en Duitsland verdwijnt uiteraard als de markt geheel wordt vrijgelaten. Voor zowel handel als vissers zullen de dan optredende prijsfluctuaties waarschijnlijk zeer nadelig zijn. In dit verband kan verwezen worden naar de exploitatieproblemen van de Duitse vissers, die te maken hebben met een geheel vrije markt. In 1980 heeft dit tot een staking geleid. De onregelmatigheid in de prijsvorming zou wellicht enigszins beperkt zijn door de mogelijkheid om garnalen in te vriezen.

10.3 Ophoudregeling in alle aanvoerlanden

Duitsland beschikt niet over afslagen voor de garnalenaanvoer. In dit land is daarom een ophoudregeling die voldoende kan worden gecontroleerd niet uitvoerbaar. Het is waarschijnlijk weinig zinvol om het verdere overleg met de Duitsers geheel te concentreren op dit niet haalbare alternatief.

Door het Nederlandse bedrijfsleven is eveneens ingezien dat een marktordening door privaatrechtelijke Producenten Organisaties binnen afzienbare tijd niet gerealiseerd kan worden, gezien de situatie in Duitsland. Tijdens het overleg van de Nederlandse garnalenvissers met hun Duitse collegae, in 1979, bleek dat slechts 167 van de ongeveer 400 kottereigenaren aangesloten was bij een door de EG erkende producentenorganisatie (bijlage 7). Ook om deze reden is een ophoudregeling niet uitvoerbaar.

Door het Nederlandse bedrijfsleven wordt daarom aangedrongen op een gemeenschappelijke publiekrechtelijke minimumprijs voor consumptiegarnalen. Daartoe dienen de P.O.'s het recht te krijgen om hun marktordeningsbeleid ook op te leggen aan niet-P.O.-leden (extension du regime). Daarnaast dienen alle P.O.'s te worden verplicht een algemene EG-minimumprijs te handhaven.

10.4 Alternatieve marktordeningssystemen op langere termijn

Geconcludeerd kan worden dat de Nederlandse garnalenvissers weinig kunnen verwachten van een voortgezette ophoudregeling. Door de onuitvoerbaarheid in Duitsland zal de regeling slechts eenzijdig door Nederland kunnen worden toegepast. Alleen op korte termijn is er enig voordeel voor de garnalenvisserij door de bijdrage uit Brussel (in 1979 f 430.000,-); op langere termijn leidt de opvangregeling in haar huidige vorm echter tot een verdere verzwakking van de marktpositie van de Nederlandse vissers. In de praktijk zal dit systeem dan ook steeds verder worden uitgehouden tot er een vrije markt is ontstaan.

Als wordt afgezien van de problemen die zijn ontstaan door de instelling van de eenzijdige opvangregeling, dan kan het garnalenvraagstuk worden teruggebracht tot enkele essentiële punten. Het gaat om de verwerking en distributie van 15 mln. kg garnalen. Vrijwel het enige afzetprobleem is daarbij dat de aanvoer seizoensmatig is. Daarentegen is het, zij het met enig kwaliteitsverlies en met extra kosten, mogelijk om garnalen langdurig op te slaan.

De oorzaak van de onregelmatige prijsvorming en in Nederland de doordraai, ligt waarschijnlijk niet bij de afzetmogelijkheden op de consumentenmarkt. Een extra hoeveelheid van 1 à 2 mln. kg garnalen ter grootte van de doordraai zal ongetwijfeld aan de man gebracht kunnen worden op de bestaande markten. Het gaat hooguit om 10% van de totale marktomvang en om een zeer kleine fractie van de totale garnalenmarkt (inclusief rose garnalen). Bovendien zijn alle mogelijkheden tot afzetbevordering nog niet gebruikt en is verruiming van de afzet waarschijnlijk wel mogelijk, gelet ook op de hoge prijselasticiteit van de bestaande markten.

De onregelmatige prijsvorming van garnalen is primair het gevolg van de onvolledige aanpassing van verwerkingscapaciteit van de groothandel en de pellerijen aan de seizoensmatige aanvoer.

10.4.1 Een betere beheersing van de garnalenaanvoer

Het seizoensmatige aanbod van garnalen kan althans ten dele eenvoudig worden afgevlakt door de instelling van een tijdelijke aanvoerbeperking in het najaar c.q. het aanmoedigen van de visserij op garnalen in voorjaar en zomer. De bekende 30-dagenregeling die in Nederland van kracht is, is hiervan een voorbeeld. De regeling is ingesteld door het Produktschap voor Vis en Visprodukten en verplicht de houders van een garnalenvergunning om minimaal 30 dagen per seizoen de garnalenvisserij te beoefenen. Daarbij dienen minimaal 5000 kg garnalen te worden aangevoerd.

Gezien in het licht van een optimale aanpassing van vraag en aanbod in alle perioden van het jaar is dit een regeling die een positieve bijdrage levert aan een regelmatige prijsvorming. Toch

hebben veel garnalenvissers bezwaren geuit. Deze bezwaren zijn begrijpelijk omdat de regeling direct van invloed is op de afweging van de belangen van garnalenvissers respectievelijk die van de garnalenhandel. Van de garnalenvissers wordt een offer gevraagd zonder dat daar iets tegenover staat. Als voor een visser gedurende de zomermaanden de omstandigheden gunstig zijn om over te schakelen op rondvis dan zal een verplichting als de 30-dagenregeling een nadelige invloed hebben op het bedrijfsresultaat. De 30-dagenregeling lijkt daarom op korte termijn alleen in het voordeel te werken van de garnalenhandel. Wellicht kan het voor de garnalenvissers een aanbeveling zijn om de voorwaarden te formuleren tegen welke ze wel accoord zouden kunnen gaan met een dergelijke beperking van hun vrijheid. Voorwaarden bijvoorbeeld in de vorm van een tegenprestatie van de garnalenhandel in het najaar.

Een soortgelijke situatie doet zich voor in het najaar. De handel zou het liefst zien dat de aanvoer enigszins wordt beperkt in de topmaanden september/oktober/november. Deze beperking is mogelijk door gebruik van een wijdere afslagzeef of door het aantal visdagen terug te brengen. Een aanvoerbeperking past echter niet bij een opvangregeling. Op een moment dat de opbrengstprijs (in dit geval de minimumprijs) vaststaat, wil de visser juist zoveel mogelijk aanvoeren. Alleen indien het prijsniveau werkelijk belangrijk hoger zou komen te liggen, zou de Nederlandse garnalenvisserij enig voordeel hebben van een vrijwillige aanvoerbeperking. Een dergelijke beïnvloeding van het prijsniveau mag echter niet worden verwacht. De aanvoerbeperking die de Nederlandse vissers zich zouden opleggen zou onmiddellijk worden gecompenseerd door toenemende importen uit Duitsland. Gegeven de open grensverbinding tussen de aanvoerlanden zal een regeling van het aanbod daarom alleen succes kunnen hebben indien de regeling in alle landen wordt uitgevoerd en indien een effectieve controle kan worden gerealiseerd. Hier is men weer terug op het oude thema. Een sluitende controle op een aanvoerbeperking in welke vorm dan ook is in elk geval in de Duitse havens niet mogelijk doordat een afslagsysteem ontbreekt.

10.4.2 Opslagregelingen voor diepgevroren garnalen

Al de tot dusverre genoemde alternatieven om de structuur van de garnalenmarkt te verbeteren: een eenzijdige opvangregeling in Nederland, een opvangregeling in alle landen, regelingen om het aanbod te beperken blijken in de praktijk niet of nauwelijks te kunnen functioneren omdat een afdoende controle niet in alle landen mogelijk is. Ook een algehele vrijhandelssituatie lijkt niet wenselijk. Op wat langer zicht lijkt het daarom wenselijk om uit te zien naar een andere aanpak van de gemeenschappelijke marktordningsregeling voor garnalen. Daarbij zal de aandacht niet uitsluitend beperkt kunnen blijven tot de afslag waarvan is geconstateerd dat die niet overal aanwezig is. Een marktordening die verder gaat dan alleen het uit de markt nemen en vernietigen van tij-

delijke overschotten, houdt in dat ook de handel in dit systeem zal dienen te worden betrokken.

De enige mogelijkheid om de tijdelijke ongelijkheid tussen vraag en aanbod te doorbreken ligt in een betere opvang van de aanvoerpiek in het najaar. Dit is mogelijk door tijdelijke diepvriesopslag van half- of eindprodukten, ook als daarbij enig kwaliteitsverlies niet vermeden kan worden. In het verleden is wel eens geopperd dat de Producenten Organisaties de mogelijkheid hebben om op deze wijze in de markt te interveniëren. De P.O. heeft echter onder de huidige omstandigheden elke handelsfunctie steeds afgewezen.

Zowel in visserij- als in handelskringen beziet men de diepvriesvoorraden met enige reserve. De visserij met het oog op de marktverstoring in het voorjaar, terwijl de handel verwijst naar kwaliteitsverlies, het financiële risico en de extra kosten.

De Nederlandse vissers staan op het standpunt dat garnalen die in het najaar overvloedig zijn, beter vernietigd kunnen worden, omdat er blijkbaar geen markt voor is. De diepvriesvoorraden beïnvloeden de prijsvorming in het voorjaar, zodat de vissers in hun ogen tweemaal nadeel ondervinden van dezelfde aanvoerpiek. Deze redenering is niet geheel juist doch wel verklaarbaar aangezien het overwegend in Duitsland aangevoerde garnalen zijn die sinds ten minste vijf jaren in het najaar worden ingevroren (gezien de omvang van de Duitse aanvoer in het najaar). Overigens zullen de garnalenvissers zich moeten realiseren dat het diepvriezen van garnalen een realiteit is die niet meer is tegen te houden. Ook nu al worden hoeveelheden garnalen ingevroren die in dezelfde orde van grootte liggen als de jaarlijkse aanvoer in Nederland.

Het bezwaar van een deel van de handel tegen het invriezen van ongepelde garnalen is dat de kwaliteit er onder lijdt. Met name de pelbaarheid wordt slechter. Het invriezen wordt door de meeste groothandelaren beschouwd als een noodzakelijk kwaad dat aanzienlijke financiële risico's inhoudt. Indien in het voorjaar voldoende verse garnalen beschikbaar zijn tegen een niet te hoge prijs dan wordt het erg moeilijk om ontdooide garnalen gepeld te krijgen en op de markt te brengen. Ondanks deze nadelen is het reeds enkele jaren gebruikelijk om in het najaar op vrij grote schaal garnalen in te vriezen. Ook is door de garnalengroothandel aanzienlijk geïnvesteerd in diepvriesfaciliteiten, zowel invriescapaciteit als opslagruimte. De extra kosten die drukken op diepvriesgarnalen bestaan niet alleen uit invrieskosten (volgens de groothandel 50 à 100 cent per kg), maar zijn mede het gevolg van aanvullende arbeidskosten. Op onregelmatige en ongeregelde tijden (zaterdagen) zijn extra arbeidskrachten nodig om topaanvoeren tijdig te kunnen verwerken.

Ondanks de genoemde bezwaren kan een betere aanpassing van vraag en aanbod op de afslagmarkt waarschijnlijk op de meest eco-

nomische wijze worden bevorderd door de tijdelijke opslag van diepgevroren garnalen te stimuleren. Het belangrijkste voordeel van een opslagregeling is echter dat een dergelijk systeem kan functioneren op basis van vrijwillige deelname. Bij een ophoudregeling kan iedere visser of handelaar afbreuk doen aan het systeem door het te negeren of door uit de P.O. te stappen. Een ophoudregeling kan dus alleen functioneren bij de gratie van een afdoende controle. Bij een opslagsysteem ligt dit anders. Iedere geïnteresseerde kan aan de regeling deelnemen of dit nalaten zonder dat hij daarmee het functioneren van het systeem als zodanig onmogelijk maakt. Juist voor de moeilijk te controleren garnalenmarkt biedt een dergelijke regeling die niet gebaseerd is op een strakke controle maar op economische principes, veel voordelen.

Bij de voorgestelde diepvriesregeling wordt uitsluitend bedoeld op flauwe garnalen. Exportgarnalen worden vers verhandeld en het is vooral voor de Franse markt van belang dat dit een vers produkt blijft. Voor deze zoute garnalen blijft een ophoudregeling dus noodzakelijk.

Het tijdelijk uit de markt nemen van diepgevroren garnalen kan worden geregeld met behulp van diverse regelingen. Het meest genoemd is een interventieregeling door de producentenorganisatie. De P.O. heeft echter elke handelsfunctie tot nu toe afgewezen. Afgezien hiervan is het noodzakelijk dat de handel direct wordt betrokken bij maatregelen die op haar terrein liggen. Te overwegen is om een diepvries-opslagregeling te realiseren door middel van een particulier opslagsysteem. Dit is een regeling die in de zuivelwereld met succes wordt toegepast om seizoenverschillen te overbruggen. De regeling komt er in het kort op neer dat de handel de gelegenheid wordt geboden om (half of eind-)produkten voor een zeker aantal maanden op te slaan in eigen beheer en ontvangt hiervoor een EG-bijdrage voor de gemaakte kosten. Het resultaat is dat de opgeslagen partij een aantal maanden aan de markt wordt onttrokken. Het voorraadbeleid blijft echter volledig in handen van de handel zodat marktverstoringen zoveel mogelijk worden vermeden. De particuliere opslag van boter waaraan dit voorbeeld is ontleend, wordt in Nederland gecontroleerd door het Voedselvoorzienings-In- en Verkoopbureau (V.I.B.) dat ook voor andere produkten optreedt als interventiebureau voor EG-marktverordeningen. Ter toelichting van de mogelijkheden die er zijn is in bijlage 15 een afschrift opgenomen van de uitvoeringsbepalingen van de particuliere opslagregeling voor boter.

Het is een voorwaarde dat een dergelijke regeling alleen kan worden toegepast in lidstaten die de ophoudregeling hanteren. Indien deze voorwaarde niet wordt gesteld, wordt de concurrentiepositie van de Nederlandse garnalenvisserij nog verder aangetast omdat de diepvriesopslag van Duitse garnalen zou worden gestimuleerd. Op de afslag zal dienen te worden geregistreerd welke partijen worden gekocht voor particuliere opslag. Een groothandelaar kan

dus niet van de regeling gebruik maken zonder op de Nederlandse markt te hebben ingekocht.

Een particuliere opslagregeling voor flauwe garnalen zou er in grote lijnen als volgt uit kunnen zien:

- in lidstaten waarin de EG-ophoudprijsregeling wordt toegepast, wordt naast de bestaande regeling, de handel in de gelegenheid gesteld diepgevroren flauwe garnalen op te slaan voor een periode van zeg minimaal 6 maanden;
- de deelnemende bedrijven ontvangen hiervoor een nader vast te stellen EG-bijdrage ter compensatie van (een deel van) gemaakte invries en opslagkosten;
- verschillende aanvullende bepalingen zijn denkbaar: kwaliteitsvoorschriften zijn denkbaar, de regeling zou bijvoorbeeld in kunnen gaan zodra de prijs daalt beneden een nader vast te stellen prijsniveau, zodat de regeling voornamelijk de plaats inneemt van de nu bestaande ophoudregeling. Op deze wijze kan de eenzijdige ophoudregeling worden gehandhaafd en enige druk worden uitgeoefend op het prijsniveau in Duitsland. Wellicht kunnen lidstaten die de ophoudregeling niet overnemen op deze wijze worden gestimuleerd om hier in de toekomst alsnog toe over te gaan;
- het verdient wellicht aanbeveling om de hoogte van de opslagpremie variabel te stellen binnen een maximale en minimale waarde (een zgn. vork). Hierdoor kan enige flexibiliteit worden ingebouwd en wordt voorkomen dat de regeling onjuist functioneert. De vaststelling van de definitieve voorwaarden en bedragen luistert waarschijnlijk erg nauw en zal op korte termijn moeten kunnen worden bijgesteld, afhankelijk van ontwikkelingen in de markt.

De voordelen van een particuliere opslagregeling zijn:

- in het topseizoen wordt een zekere hoeveelheid garnalen uit de markt genomen;
- garnalen die nu doordraaien kunnen op deze wijze toch nog worden verwerkt. Verspilling wordt dus tegengegaan.
- de minimumprijsregeling kan eenzijdig worden toegepast zonder dat ze uitloopt in een verslechtering van de concurrentiepositie;
- de budgettaire kosten van de regeling behoeven niet aanzienlijk hoger te zijn dan de huidige opvangregeling indien de particuliere opslag de doordraai vervangt en tot deze omvang beperkt blijft. Gelet op de huidige overbruggingsbijdrage per kg, kan een opslagregeling zelfs voordeliger zijn. De kosten van controle kunnen beperkt blijven indien gebruik gemaakt kan worden van de diensten van reeds aanwezige controlerende instanties die zijn gespecialiseerd in de uitvoering van maatregelen op het terrein van de visserij of van EG-marktverordeningen (bijlage 14).

Bijlage 1. De aanvoer van crangon-garnalen in enkele Westeuropese landen
(hoeveelheden x 1000 kg)

Jaar	Neder- land	Duits- land	België	Frank- rijk	Dene- marken	Totaal	Marktaandeel Nederland
1967	7405	4681	1300	2300	-	15686	47
1968	6558	7799	1000	2607	-	17964	37
1969	6748	8709	1400	2689	50	19596	34
1970	7135	9641	1300	2695	71	20842	34
1971	3886	6695	900	2809	57	14347	27
1972	3893	7703	900	2904	54	15454	25
1973	5031	6749	1700	2891	143	16514	30
1974	5944	9485	1300	2041	176	18946	31
1975	5832	8774	1600	1922	330	18458	32
1976	4908	13475	1600	1632	465	22080	22
1977	3440	7816	900	1271	720	14147	24
1978	3691	9179	614	1641	1419	16544	22

Bron ICES: Bulletin Statistique des Pêches Maritimes en Nationale Statistieken.

Bijlage 2. Aanbod van consumptiegarnalen in West-Europa (gepeld gewicht
x 1000 kg)

Jaar	Crangon	Andere garnalen	Totaal garnalen
1967/1968	5500	2500	8000
1977/1978	5100	13400	18500

Bijlage 3. Voorzieningstabel voor garnalen in enkele Westeuropese landen op basis van ongepeld gewicht (hoeveelheden x 1000 kg, gemiddelden over de jaren 1977 en 1978)

	Crangon	Pandalus	Trop.garnalen	Totaal
Aanvoer				
West-Duitsland	8500	20	-	8500
Benelux	4500	140	-	4600
Frankrijk	1300	470	-	1800
Totaal	14300	630	-	14900
Invoer uit West-Europa				
West-Duitsland	300	40	900	1300
Benelux	3300	300	700	4300
Frankrijk	2900	10	-	2900
Totaal	6600	350	1700	8600
Invoer uit andere landen				
West-Duitsland	700	500	6900	8100
Benelux	200	1000	18700	19700
Frankrijk	100	6400	13400	19800
Totaal	1100	7900	39000	47800
Uitvoer naar Westeuropese landen				
West-Duitsland	3400	280	280	3900
Benelux	3200	30	870	4100
Frankrijk	-	40	500	500
Totaal	6600	350	1650	8500
Uitvoer naar andere landen				
West-Duitsland	-	40	-	40
Benelux	20	60	4100	4200
Frankrijk	-	280	1300	1600
Totaal	20	380	5400	5840
Verbruik				
West-Duitsland	6200	200	7500	13900
Benelux	4800	1400	14400	20500
Frankrijk	4300	6500	11600	22400
Totaal	15300	8100	33500	56800

Bijlage 4. Het aanbod van garnalen in Frankrijk, hoeveelheden x 1000 ton
(ongepeld gewicht)

Jaar	Crangon-garnalen			Rose garnalen				totaal
	aanvoer	invoer	totaal	aanvoer	invoer ongepelde paeneus trop.	invoer ongepelde gepelde		
1968	2607	2481	5088	751	-	3446	408	4605
1969	2689	3000	5689	671	1	3620	437	4729
1970	2695	3520	6215	716	2	4608	556	5882
1971	2809	2115	4924	680	90	5160	421	6351
1972	2904	2411	5315	334	748	7072	577	8731
1973	2891	2540	5431	851	943	7249	643	9686
1974	2041	3149	5190	698	1169	6245	802	8914
1975	1922	3246	5168	514	1941	7908	1310	11673
1976	1632	4197	5829	684	4275	6967	1463	13389
1977	1271	3065	4336	735	6539	7699	1844	16817
1978	1641	2636	4277	1180	6190	9110	1549	18029

Bron: INSEE: Statistiques du Commerce Extérieur de la France; Statistique des pêches maritimes.

Bijlage 5. Invoer van crangon-garnalen in Frankrijk naar land van herkomst
(hoeveelheden x 1000 kg)

Jaar	Nederland	Denemarken	Overige landen
1971	1831	6	18
1972	1949	-	22
1977	2828	61	22
1978	2426	42	20

Bronnen: Direction des Pêches Maritimes: Statistique des pêches maritimes;
INSEE: Statistiques du Commerce Extérieur de la France.

Bijlage 6. Hoeveelheden ongepelde garnalen beschikbaar voor de pellerij in Nederland en Duitsland (hoeveelheden x 1000 kg ongepeld gewicht)

Jaar	Nederland	Duitsland
1967	4319	4658
1968	3864	7594
1969	3048	8597
1970	4081	8217
1971	2416	5603
1972	2323	6220
1973	3226	5688
1974	3913	7677
1975	3924	7157
1976	3288	10213
1977	2592	5606
1978	3146	6425

- N.B.1. Het cijfer voor Nederland is berekend door de Nederlandse aanvoer van garnalen op te tellen bij de invoer van ongepelde garnalen, en daar de uitvoer van ongepelde garnalen naar Frankrijk van af te trekken.
2. Het cijfer voor Duitsland is berekend door het aanvoercijfer van Duitsland te verminderen met de uitvoer van ongepelde garnalen.

Bijlage 7. De ontwikkeling van de Duitse garnalenvloot

Jaar	Vlootomvang Duitse Noordzeevervisserij			Aantal garnalenkotters		Aantal garnalenkotters niet ouder dan 10 jaar	
	aantal vaartuigen	totaal moter- vermogen mpk	gemiddeld motervermogen	Aantal garnalenkotters		Schleswig- Holstein	Nieder- sachsen
				Schleswig- Holstein	Nieder- sachsen		
1968	656	75000	114	183	219	45	58
1969	665	83000	125	192	216	58	55
1970	661	89000	135	190	219	57	57
1971	646	95000	147	186	220	65	59
1972	628	97000	154	185	207	64	57
1973	596	101000	169	180	185	65	52
1974	574	103000	179	173	176	62	53
1975	553	106000	192	153	177	75	56
1976	525	103000	196	149	169	55	50
1977	507	104000	205	145	160	53	53
1978	466	103000	221	136	145	51	39
1979	476	104000	218	134	136	56	36

Bron: Jahresbericht über die Deutsche Fischwirtschaft.

In Duitsland bestaan de volgende producenten-organisaties (met hun aantal aangesloten kotters):

Fischereigenossenschaft Husum	39 kotters
Fischereigenossenschaft Tönning und Umg.	33 kotters
Holsatia, Friederichskoog	22 kotters
EG für Krabbenfischer, Friederichskoog	21 kotters
Vereinigte EG der Krabbenfischer, Büsum	22 kotters
le EG der Krabbenfischer zu Büsum	18 kotters
EG der Krabbenfischer Elbe-Weser e.v.	35 kotters
Totaal aangesloten	167 kotters

De scheiding tussen zeevisserij en garnalenvisserij is evenals in Nederland niet scherp te trekken. Naar schatting bedraagt het aantal vaartuigen dat in 1980 regelmatig de garnalenvisserij beoefent 400 kotters. Daaruit kan worden afgeleid dat 40% van de vloot aangesloten is bij een producenten-organisatie.

Bijlage 8. Aanvoerprijzen in Nederland en de Bondsrepubliek (de Duitse prijzen omgerekend naar Nederlandse waarde)

Jaar	Nederland (zoute garnalen)	Nederland (flauwe garnalen)	Duitsland (speisekrabben)
1970	252	214	157
1971	361	272	232
1972	442	359	254
1973	384	288	310
1974	340	290	226
1975	445	363	325
1976	322	302	218
1977	619	528	401
1978	573	366	367
1979	444	234	261

Bronnen: PVV; Statistisches Bundesamt Wiesbaden: Fachserie 3, reihe 4.5:
Hochsee und Küstenfischerei.

Bijlage 9. Aanvoerprijzen van flauwe garnalen in Nederland en Duitsland in 1979 (de Duitse prijzen zijn omgerekend naar hun waarde in centen)

Maand	Nederland			Duitsland	
	Goedereede	Den Oever	Lauwersoog	Termunten	Niedersachsen Schleswig-Holstein
Januari	565	559	599	510	438
Februari	520	783	900	-	-
Maart	600	754	756	-	727
April	659	588	496	618	519
Mei	596	495	434	500	427
Juni	548	338	325	418	406
Juli	457	354	319	549	350
Augustus	280	215	220	239	272
September	214	208	184	212	216
Oktober	184	205	178	203	183
November	225	186	178	205	173
December	359	319	279	294	189

Bronnen: PVV, das Fischerblatt.

Bijlage 10. Handel in gepelde garnalen tussen West-Duitsland en Nederland en België (hoeveelheden x 1000 kg, prijzen in pfennig)

Jaar	Export uit Duitsland naar Nederland	Exportprijs	Export naar België	Exportprijs
1970	693	890	232	949
1971	409	1340	137	1267
1972	430	1390	150	1479
1973	449	1610	73	1875
1974	590	1233	149	1257
1975	457	1883	168	1620
1976	679	1221	239	1393
1977	388	2069	168	1927
1978	636	2088	256	2283
1979	763	1602	507	1872

Bron: Statistisches Bundesamt Wiesbaden.

Toelichting

De prijzen van crangon-garnalen worden voornamelijk bepaald door de omvang van de aanvoer in Nederland en in de andere landen. Daarbij kunnen verschillende verfijningen worden aangebracht: onderscheid tussen flauwe en zoute garnalen, de prijsvorming op lange- (jaren) en korte termijn (per maand), en de prijsvorming op verschillende niveau's in de afzetketen. In deze bijlage wordt een cijfermatig overzicht gegeven van de vermoede samenhang tussen prijs en aanvoer van garnalen. Voor alle cijfers geldt de volgende toelichting:

- R2 duidt op het percentage van de prijs dat kan worden verklaard met de betreffende vergelijking. R2 is maximaal 1.
- De prijzen hebben betrekking op de waarde in guldens van 1980. Ze zijn dus gecorrigeerd voor inflatie.
- De prijselasticiteit duidt op het percentage waarmee gemiddeld de afzet in kg kan worden vergroot bij een prijsverlaging met 1%.
- De prijsflexibiliteit duidt op het percentage waarmee gemiddeld de prijs zal stijgen als de aanvoer met 1% afneemt.
- De getallen tussen haakjes duiden op de standaardfout van de geschatte elasticiteit of flexibiliteit.
- T duidt op ontwikkeling van de prijs of aanvoer in de tijd.
- Alle aanvoerprijzen zijn ontleend aan het gemiddelde van de Nederlandse afslagen.
- De variabele D heeft betrekking op de aanwezige diepvriesvoorraden, geschat op basis van de aanvoer in Nederland en Duitsland.
- De jaarlijkse reeksen lopen over de jaren 1968 t/m 1978.
- De maandelijkse reeksen gaan van januari 1974 t/m december 1977. Recentere aanvoercijfers zijn wel beschikbaar in tegenstelling tot detailhandelsprijzen.
- T duidt op de ontwikkeling in de tijd.
- Alle vergelijkingen zijn in logaritmische vorm. Voor de niet ingewijde lezer laat zich bijvoorbeeld vergelijking (1) als volgt vertalen: het percentage van de afzettoename = $6,07 - 0,67 \times$ het percentage prijsdaling. In dit geval is er geen ontwikkeling van de afzet in de tijd.

Prijsvorming totale crangon-markt

- (1) $\text{LOG AFZET (West-Europa)} = 6,07 - 0,67 \text{ LOG AANVOERPRIJS} - 0,0007 T$
jaarbasis, elasticiteit = $- 0,67 (+ 0,14)$, $R2 = 0,71$
- (2) $\text{LOG AFZET (West-Europa)} = 5,24 - 1,04 \text{ LOG AANVOERPRIJS} - 0,002 T$
maandreeks, april t/m november, elasticiteit = $- 1,04 (+ 0,05)$, $R2 = 0,94$

De prijselasticiteit van de totale crangon-markt in West-Europa bedraagt ongeveer $- 0,7$ op lange termijn en $- 1,04$ op kortere termijn (van maand tot maand). Beide cijfers hebben betrekking op afslagniveau.

- (3) $\text{LOG AANVOERPRIJS} = 7,18 - 1,05 \text{ LOG AANVOER (West-Europa)} - 0,00 T$
jaarreeks, flexibiliteit = $- 1,05 (+ 0,22)$, $R2 = 0,71$
- (4) $\text{LOG AANVOERPRIJS} = 5,07 - 0,61 \text{ LOG AANVOER (Nederland)} - 0,01 T$
jaarreeks, flexibiliteit = $- 0,61 (+ 0,22)$, $R2 = 0,46$

- (5) $\text{LOG AANVOERPRIJS} = 4,88 - 0,90 \text{ LOG AANVOER (West-Europa)} - 0,02 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, flexibiliteit = $- 0,90 (+ 0,04)$, $R^2 = 0,94$
- (6) $\text{LOG AANVOERPRIJS} = 4,06 - 0,71 \text{ LOG AANVOER (West-Europa)} - 0,29 \text{ LOG D}$
maandreeks, december t/m maart, flexibiliteit = $- 0,71 (+ 0,16)$, $R^2 = 0,66$
- (7) $\text{LOG AANVOERPRIJS} = 3,93 - 0,64 \text{ LOG AANVOER (Nederland)} - 0,0014 \text{ T}$
maandreeks, april t/m december, flexibiliteit = $- 0,64 (+ 0,14)$, $R^2 = 0,45$
- (8) $\text{LOG AANVOERPRIJS} = 4,33 - 0,74 \text{ LOG AANVOER (Nederland)}$
maandreeks, dec.t/m maart, flexibiliteit = $- 0,74 (+ 0,14)$, $R^2 = 0,68$

In een bedrijfstak als de visserij, en zeker de garnalenvisserij, is niet de prijs bepalend voor de afzet, maar de vangsthoeveelheid de belangrijkste factor voor het prijsniveau. Het oorzakelijk verband ligt dus omgekeerd. Als de Nederlandse aanvoerprijs als maatstaf wordt genomen voor het Europese prijsniveau, dan is de flexibiliteit van deze prijs ten opzichte van jaarlijkse vangstverschillen $- 1,05$ en ten opzichte van maandelijkse vangstvariatiën $- 0,74$. Dit betekent dat in de regel een slecht vangstjaar (als dit zich in alle landen voordoet) meer dan volledig wordt gecompenseerd door hogere prijzen. Als alleen in Nederland de vangsten lager zijn, wordt dit slechts voor 60% gecompenseerd door een prijsstijging. Een korte periode (maand) met lage vangsten wordt echter slechts voor 70 tot 90% goedge maakt door hogere prijzen. Uit de resultaten blijkt duidelijk dat de garnalenprijs tot stand komt binnen een internationale samenhang. De Nederlandse aanvoer alleen verklaart slechts de helft van de aanvoerprijs terwijl bovendien de standaardafwijking van de flexibiliteit vrij hoog is (zie vgl. 4, 7 en 8). Dit impliceert dat de gevolgen voor het prijsniveau van slechte vangsten in Nederland niet met grote zekerheid zijn te voorspellen zolang de situatie in het buitenland niet bekend is. Gemiddeld worden matige vangsten per maand in Nederland echter voor 65% gecompenseerd door betere prijzen.

Uit vergelijking (6) blijkt hoe groot de invloed is van de aanwezige diepvriesvoorraden in het voorjaar. Een verdubbeling van de aanwezige hoeveelheid diepgevroren garnalen betekent in de regel dat het aanvoerprijsniveau 30% lager zal liggen ($100 \times 0,29$).

Voor de crangon-markt in zijn geheel kan worden gesteld dat het prijsniveau (in guldens met gelijke koopkracht) de laatste 10 jaar gelijk is gebleven (de coëfficiënt van de trend is 0).

Bijlage 12. Prijsvorming bij exportgarnalen

- (1) LOG AANVOER (zoute garnalen) = $6,12 - 0,93 \text{ AANVOERPRIJS}(\text{zoute garn.}) - 0,0227 \text{ T}$
jaarbasis, elasticiteit = $-0,93$ ($\pm 0,22$) R2 = 0,78
- (2) LOG EXPORT (zoute garnalen, Nederland) = $6,32 - 0,99 \text{ LOG EXPORTPRIJS}$
(zoute garnalen) + 0,01 T
jaarbasis, elasticiteit = $-0,99$ ($\pm 0,23$) R2 = 0,71
- (3) LOG AFZET (Fr.) = $5,35 - 0,55 \text{ LOG EXPORTPRIJS}(\text{zoute garnalen}) - 0,01 \text{ T}$
jaarbasis, elasticiteit = $-0,55$ ($\pm 0,12$) R2 = 0,75
- (4) LOG AANVOER (zoute garn., Ned.) = $2,68 - 0,53 \text{ LOG AANVOERPRIJS} - 0,0046 \text{ T}$
maandreeks, alle maanden, elasticiteit = $-0,53$ ($\pm 0,12$) R2 = 0,53
- (5) LOG EXPORT (zoute garn., Ned.) = $3,40 - 0,53 \text{ LOG EXPORTPRIJS} + 0,0011 \text{ T}$
maandreeks, alle maanden, elasticiteit = $-0,53$ ($\pm 0,10$) R2 = 0,38
- (6) LOG EXPORT (zoute garn., Ned.) = $5,15 - 1,04 \text{ LOG CONS.PRIJS} + 0,0011 \text{ T}$
maandreeks, alle maanden, elasticiteit = $-1,05$ ($\pm 0,13$), R2 = 0,61
- (7) LOG AANVOERPRIJS (zoute garn., Ned.) = $8,11 - 1,25 \text{ LOG AANVOER}(\text{garn.Europa})$
jaarbasis, flexibiliteit = $-1,25$ ($\pm 0,19$) R2 = 0,83
- (8) LOG AANVOERPRIJS (zoute garn., Ned.) = $5,34 - 0,72 \text{ LOG AANVOER}$
(zoute garn., Ned.) - 0,02 T
jaarbasis, flexibiliteit = $0,72$ ($\pm 0,17$) R2 = 0,68
- (9) LOG AANVOERPRIJS (zoute garn.) = $3,66 - 0,80 \text{ LOG AANVOER}(\text{West-Europa}) - 0,0023 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, flexibiliteit = $-0,80$ ($\pm 0,09$), R2 = 0,76
- (10) LOG AANVOERPRIJS (zoute garn.) = $3,65 - 0,62 \text{ LOG AANVOER}(\text{West-Europa}) - 0,23 \text{ D}$
maandreeks, december t/m maart, flexibiliteit = $-0,62$ ($\pm 0,20$), R2 = 0,48

Bijlage 13. Prijsvorming flauwe en gepelde garnalen

- (1) $\text{LOG AFZET (fl.garn. Benelux+Duitsl.)} = 5,68 - 0,63 \text{ LOG AANVOERPRIJS} + 0,00 \text{ T}$
jaarreeks, elasticiteit = $- 0,63$ ($+ 0,24$) $R^2 = 0,44$
- (2) $\text{LOG AFZET (pitten, Benelux+Duitsl.)} = 5,96 - 0,73 \text{ LOG GROOTH.PRIJS(pitten)} - 0,00 \text{ T}$
jaarreeks, elasticiteit = $- 0,73$ ($+ 0,20$) $R^2 = 0,60$
- (3) $\text{LOG AFZET (fl.garn. Benelux+Duitsl.)} = 5,57 - 1,22 \text{ LOG AANVOERPRIJS} + 0,0026 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, elasticiteit = $- 1,22$ ($+ 0,07$) $R^2 = 0,90$
- (4) $\text{LOG AFZET(pitten, Benelux+Duitsl.)} = 6,72 - 1,29 \text{ LOG GROOTH.PRIJS(pitten)} + 0,0033 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, elasticiteit = $- 1,29$ ($+ 0,17$) $R^2 = 0,67$
- (5) $\text{LOG AFZET(pitten, Benelux, Duitsl.)} = 13,47 - 3,02 \text{ LOG DETAILH.PRIJS(pitten)} + 0,0016 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, elasticiteit = $- 3,02$ ($+ 0,38$) $R^2 = 0,69$
- (6) $\text{LOG AANV.PRIJS(fl.garn.)} = 5,41 - 0,69 \text{ LOG AANVOER(fl.garn.Ned+Duitsl.)} + 0,0031 \text{ T}$
jaarreeks, flexibiliteit = $- 0,69$ ($+ 0,26$) $R^2 = 0,46$
- (7) $\text{LOG AANV.PRIJS (fl.garn.)} = 4,17 - 0,43 \text{ LOG AANVOER (fl.garn.Ned.)} - 0,0080 \text{ T}$
jaarreeks, flexibiliteit = $- 0,43$ ($+ 0,22$) $R^2 = 0,31$
- (8) $\text{LOG AANV.PRIJS(fl.garn.)} = 4,38 - 0,74 \text{ LOG AANVOER(fl.garn.Ned.+Duitsl.)} - 0,0074 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, flexibiliteit = $- 0,74$ ($+ 0,05$) $R^2 = 0,90$
- (9) $\text{LOG AANV.PRIJS (fl.garn.)} = 3,02 - 0,26 \text{ LOG AANVOER (fl.garn.Ned.)} + 0,0009 \text{ T}$
maandreeks, april t/m november, flexibiliteit = $- 0,26$ ($+ 0,13$) $R^2 = 0,15$
- (10) $\text{LOG AANV.PRIJS(fl.garn.)} = 4,47 - 0,48 \text{ LOG AANV.(fl.garn.Ned.+Duitsl.)} - 0,38 \text{ LOG D}$
maandreeks, december t/m maart, flexibiliteit = $- 0,48$ ($+ 0,09$) $R^2 = 0,72$
- (11) $\text{LOG AANV.PRIJS(fl.garn.)} = 4,71 - 0,47 \text{ LOG AANV.(fl.garn.Ned.)} - 0,59 \text{ LOG D}$
maandreeks, december t/m maart, flexibiliteit = $- 0,47$ ($+ 0,11$) $R^2 = 0,64$

Bijlage 14. Kosten en opbrengsten van een particuliere opslagregeling voor ongepelde flauwe garnalen

1. Uitgangspunten

De berekeningen zijn gebaseerd op een situatie in een garnalenjaar met buitengewoon grote vangsten in de maanden september, oktober en november. Onder dergelijke omstandigheden kan gerekend worden met een weekaanvoer van 600 ton flauwe garnalen (Nederland + Duitsland + Denemarken). Gemiddeld worden in Nederland en Duitsland ongeveer 250 ton garnalen per week gepeld. Indien de pelcapaciteit tijdelijk met 60% kan worden vergroot dan kan maximaal 400 ton per week worden gepeld. Per week zou dan nog 200 ton worden ingevroren tot een totaal van ongeveer 2500 ton over het seizoen.

Onder de geldende omstandigheden in 1979, draaiden in Nederland 400 ton garnalen door. Bij de berekening is ervan uitgegaan dat al deze garnalen geschikt waren voor menselijke consumptie. Deze 400 ton komen dan in aanmerking om extra te worden diepgevroren in het kader van een particuliere opslagregeling voor minimaal 6 maanden. De garnalen die in september worden ingevroren zijn dan in maart weer beschikbaar.

De gemiddelde weekaanvoer van flauwe garnalen is in de maanden maart t/m juni ongeveer 225 ton per week. Door de extra diepvriesvoorraad wordt het totale aanbod van flauwe garnalen bij een spreiding over 16 weken dus vergroot met ongeveer 25 ton per week (11%). Dit zal gezien de prijsflexibiliteit van -0,75 aanleiding geven tot een prijsverlaging met 8%. De gemiddelde prijzen van flauwe garnalen in de genoemde voorjaarsmaanden bedragen f 6,50. Door de extra diepvriesvoorraden zou dit f 6,- worden.

De te verwachten prijsdaling in het voorjaar kan eveneens worden geraamd op grond van de invloed die diepvriesvoorraden hebben op de prijsvorming. Een extra hoeveelheid diepvriesgarnalen van 400 ton zou een uitbreiding betekenen van de bestaande voorraden met 16%. Deze extra voorraad heeft een nadelige invloed op de aanvoerprijs die geschat kan worden op 6% (bijlage 13, vgl. (10)). Dit resultaat stemt vrij goed overeen met de eerder berekende 8%. In de verdere berekeningen zal worden uitgegaan van een prijsverlaging met 7%, hetgeen in een normaal aanvoerjaar in de voorjaarsmaanden overeenkomt met een verlaging van de aanvoerprijs van flauwe garnalen met 45 cent van 650 naar 605 cent.

2. De budgettaire lasten

In 1979 bedroeg de EG-bijdrage aan de ophoudregeling: f 429000,-, hetgeen overeenkomt met f 1,03 per kg doorgedraaide garnaal. Indien een particuliere opslagregeling de doordraai geheel of ten dele kan beperken en indien de totale hoeveelheid garnalen die uit de markt wordt genomen (door invriezen dan wel door doordraai) gelijk blijft dan zullen de lasten voor de overheid waarschijnlijk lager kunnen zijn dan bij de bestaande regeling het geval is. De hoogte van de verstrekte invriespremie zal dienen te worden afgewogen tegen de invries- en opslagkosten en het te verwachten kwaliteitsverlies. De invrieskosten variëren met de toegepaste invriesmethode en met het aantal kilogrammen dat gelijktijdig wordt ingevroren. Volgens het bedrijfsleven liggen de invrieskosten tussen 0,50 en f 1,-. De opslagkosten bedragen 3 cent per kg per maand.

3. Baten en kosten voor de Nederlandse garnalenvisserij

Indien door een particuliere opslagregeling de doordraai van garnalen geheel kan worden voorkomen dan zal dit de volgende uitwerking hebben voor de Nederlandse garnalenvisserij.

Bijlage 14 (vervolg)

- De aanvoerprijs in het topseizoen zal er niet door worden gewijzigd. Op korte termijn blijft het aanbod ongewijzigd. De garnalen die eerst zouden doordraaien worden nu voor langere tijd ingevroren.
- De heffing voor het opvangfonds zou grotendeels vervallen. In 1979 was hiermee een bedrag gemoeid van f 240000,-.
- In het voorjaar zal de prijs nadelig worden beïnvloed. Het effect van de extra grote diepvriesvoorraden dient echter te worden geprojecteerd op de totale pellerijmarkt in Nederland en Duitsland te zamen. Indien de opslagregeling werkelijk aanleiding geeft tot het aanleggen van diepvriesvoorraden boven de bestaande hoeveelheden dan zullen de prijzen met ongeveer 7% dalen. Indien de extra diepvriesvoorraden alleen in de plaats komen van in Duitsland ingevroren garnalen dan zal de prijs in het voorjaar geen extra wijziging ondergaan. De gemiddelde aanvoer van flauwe garnalen door Nederlandse vaartuigen in de maanden maart t/m juni bedraagt 30 ton per week. Door de lagere prijzen ontstaat dus een verlies van $30000 \times 0,45 \times 16 = f 216000,-$.
- Over een jaar gerekend zou de garnalenvisserij in Nederland er dus op korte termijn niet veel op voor of achteruit gaan. Het voordeel is echter dat de garnalenmarkt in zijn totaliteit wordt gestimuleerd door een betere spreiding en een daardoor grotere verwerkingscapaciteit bij de pellerijen. Het belangrijkste positieve aspect voor de Nederlandse garnalenvisserij is dat in tijden met zeer ruime vangsten de concurrentiepositie ten opzichte van het buitenland wordt versterkt.

4. Baten en kosten voor de garnalenhandel

De baten voor de handel zijn geheel afhankelijk van het beleid ten aanzien van de opslagpremie. Indien de regeling functioneert dan zal enige verplaatsing van de handel van de Duitse aanvoerhavens naar de Nederlandse het gevolg zijn.

I. Algemeen

A. Op grond van Verordeningen (EEG) no's 985/68, 685/69 en Verordening (EEG) no. 764/80 delen wij U mede, dat het in de Gemeenschap gevestigde bedrijfsleven contracten met ons kan afsluiten voor de opslag van boter en room in Nederland, op basis van de navolgende bepalingen.

B. In het kader van deze regeling dient te worden verstaan onder:

1. Boter:

- a. gezouten en ongezouten boter welke voldoet aan de bepalingen van de Botercontrolebeschikking 1967 en is voorzien van het Export-kwaliteitsmerk, wat Nederlandse boter betreft;
  - b. ingedeeld als "boter met controlemerk", wat Belgische boter betreft;
  - c. ingedeeld als "Lurmoerket smør", wat Deense boter betreft;
  - d. ingedeeld als "Markenbutter", wat Duitse boter betreft;
  - e. ingedeeld als "pasteurisé A", wat Franse boter betreft;
  - f. ingedeeld als "Irish creamery butter", wat Ierse boter betreft;
  - g. welke uitsluitend is vervaardigd uit room die een centrifuge- en pasteurisatiebehandeling heeft ondergaan, wat Italiaanse boter betreft;
  - h. ingedeeld als "marque Rose", wat Luxemburgse boter betreft;
  - i. ingedeeld als "extra selected", wat Britse boter betreft;
  - j. en als "premium", wat boter uit Noord-Ierland betreft;
- en welke voorts de volgende kenmerken bezit:
- k. hetzij is bereid uit gezuurde room en een vetgehalte heeft van ten minste 82%;
  - l. hetzij is bereid uit zoete room en een vetgehalte heeft van ten minste 80%.

2. Room:

rechtstreeks uit koemelk bereide gepasteuriseerde room, waarvan het vetgehalte niet meer dan 80 en niet minder dan 40 gewichtspercenten bedraagt.

C. De boter en de room moeten zijn bereid binnen de periode van 21 dagen, voorafgaande aan de datum van contractuele opslag (zie punt VII.A.4.) in het kader van deze regeling. Boter en room geproduceerd op of na 11 maart 1980 kunnen derhalve per 1 april 1980 onder deze regeling worden gebracht.

D. Voor boter, waarvoor in het kader van communautaire bepalingen consumentensubsidie is aangevraagd, kunnen geen opslagcontracten voor de onderhavige regeling worden afgesloten.

II. Hoeveelheden

Voor opslag onder deze regeling komen in aanmerking bij ons opgegeven partijen van ten minste 1000 kg per soort produkt, op éénzelfde dag in één in Nederland gelegen vrieshuis opgeslagen.

III. Inslagperiode

Voor de onderhavige regeling kunnen uitsluitend partijen boter en room in aanmerking komen, waarvan de begindatum van de contractuele opslag ligt in de periode van 1 april 1980 t/m 15 september 1980.

IV. Verpakking

- A. De boter moet zijn verpakt in de soort groot- en/of kleinverpakking, welke beantwoordt aan de vereiste voorwaarden voor de toekenning van steun aan de particuliere opslag in de Lid-Staat van vervaardiging. Voor de in Nederland geproduceerde boter gelden de in het keuringsreglement Z.K.B. voor boter ter zake gestelde eisen.
- B. Aanduidingen op de verpakking
  - 1. De colli van de boter in grootverpakking moeten behalve van de eventueel door de Lid-Staat van vervaardiging voorgeschreven aanduidingen tevens zijn voorzien van datum van inslag in het vrieshuis en van het partijnummer.
  - 2. Op de buitenste verpakking van in het klein verpakte boter en room moeten behalve de eventueel door de Lid-Staat van vervaardiging voorgeschreven aanduidingen tevens de volgende aanduidingen voorkomen:
    - a. herkenningsmerk van de fabriek;
    - b. datum van produktie;
    - c. datum van inslag in het vrieshuis;
    - d. het partijnummer (maximaal 4 cijfers);
    - e. de netto-inhoud;
    - f. de naam van de Lid-Staat van vervaardiging.
  - 3. Op de colli van de room, welke per partij van gelijk gewicht dienen te zijn, moeten de hierboven onder 2. omschreven aanduidingen voorkomen, terwijl bovendien het vetgehalte, afgerond op 1 decimaal, hierop moet worden vermeld. Voor het geval de verpakking van de room niet geschikt is om daarop de vereiste gegevens aan te brengen, dienen aan de colli labels te worden gehecht, waarop deze gegevens voorkomen.
- C. In afwijking van het bepaalde in bovenvermelde voorschriften is het toegestaan, dat in geval van gepalettiseerde inslag, uitsluitend de dozen, waarvan een of meer zijden zichtbaar zijn, van de voorgeschreven aanduidingen worden voorzien.
- D. Indien bij onze controle blijkt, dat aan het voorafgaande niet geheel is voldaan, zal de contractant de gelegenheid worden geboden de aanduidingen binnen een nader door ons vast te stellen termijn alsnog te completeren. De contractant is dan verplicht f 290,- exclusief BTW per extra controlebezoek aan ons te betalen.

V. Opslag in vrieshuizen

- A. Voor opslag van boter en room komen uitsluitend die vrieshuizen in aanmerking, die zich hebben verplicht alle ter zake gewenste gegevens op de voorgeschreven wijze aan het Produktschap voor Zuivel te verstrekken.

- B. Zowel de boter als de room dienen zodanig te zijn opgeslagen, dat elke partij te allen tijde telbaar en bereikbaar is of onmiddellijk gemaakt kan worden. Verder dient er een duidelijke scheiding tussen de voorraden opgeslagen onder deze regeling en andere voorraden te bestaan. Het controlebezoek van de buitendienstfunctionaris zal tijdig aan het desbetreffende vrieshuis worden medegedeeld. Na aankomst van genoemde functionaris is de opslaghouder verplicht er zorg voor te dragen dat:
- de controlewerkzaamheden onmiddellijk kunnen beginnen;
  - er voldoende mankracht en transportmiddelen aanwezig zijn zodat de controlewerkzaamheden binnen maximaal 4 uur na aankomst voltooid zijn.
- C. Tijdens de inslag dient de vrieshuishouder uit iedere partij een willekeurig gekozen collo apart te houden, voor controledoeleinden.
- D. Indien door ons gewenst, moet de juistheid van de op de onder VII bedoelde documenten vermelde gegevens te onzen genoegen worden aangetoond en dient ons controle hierop - ook door de vrieshuizen - te worden toegestaan.

VI. Uitslagperiode

- A. De boter resp. room dient te worden uitgeslagen in de periode van 16 september 1980 t/m 31 maart 1981 (zie ook punt VIII.B.1).
- B. 1. Indien EEG-voorschriften daartoe nopen, zijn contractanten echter verplicht op ons verzoek tot uitslag vóór een door ons te bepalen datum over te gaan.
2. De contractant die aan deze verplichtingen niet voldoet heeft voor de hoeveelheden boter, welke hij niet tijdig heeft uitgeslagen, geen aanspraak op de onder punt VIII vermelde vergoedingen.

VII. In- en uitslagopgave

A. Inslagopgave G125

1. De bedrijven, welke boter/room onder deze regeling opslaan dienen ons per vrieshuis een opgave te verstrekken van de ingeslagen hoeveelheden op door ons op aanvraag te verstrekken formulieren G125 (model 1979), waarvan de exemplaren 1/5 t/m 5/5 volledig ingevuld aan ons moeten worden ingezonden. (Zie ook bijlage I). De netto-gewichten per collo dienen in voorkomend geval te zijn afgerond op 2 decimalen, de netto-gewichten per partij op hele kg. Na ontvangst en accoordbevinding onzerzijds zenden wij U het door ons bureau mede-ondertekende tweede exemplaar terug.
2. Bovengenoemde opgaven moeten vergezeld gaan van:
  - a. een door het vrieshuis getekend inslagbewijs met vermelding van inslagdatum, partijnummer, herkenningssmerk, aantal colli en hoeveelheid;
  - b. voor boter vervaardigd in andere EEG-lidstaten dan Nederland, het originele bewijs, dat de boter en de verpakking daarvan beantwoorden aan de vereiste voorwaarden voor toekenning van steun aan de particuliere opslag in de Lid-Staat van vervaardiging. Dit bewijs dient zodanige gegevens te bevatten, dat alle partijen boter bij controle in het vrieshuis zijn te identificeren.

3. Ter verkrijging van de bewijzen als bedoeld onder 2.b. dienen belanghebbenden zich (al naar gelang de Lid-Staat van vervaardiging) te wenden tot de in bijlage 2 genoemde instanties.
4. Wij gaan ervan uit dat de op het door het vrieshuis getekende inslagbewijs vermelde inslagdatum de gewenste begindatum van de contractuele opslag is. Dat wil zeggen dat U vanaf de inslagdatum de opslag van boter/room voor vergoeding in aanmerking wenst te brengen. Indien U de contractuele opslag op een later tijdstip wenst te zien aanvangen dient U zulks op het formulier G125 aan te geven. De begindatum van contractuele opslag kan echter in geen geval een latere datum zijn dan de 21e dag na die van produktie.
5. Aangezien het opslagcontract uiterlijk binnen 1 maand na de begindatum van de contractuele opslag tot stand moet komen, dienen de inslagopgaven, vergezeld van de vereiste bewijzen, dan ook binnen 3 weken na de gewenste begindatum van contractuele opslag in ons bezit te zijn, zodat wij de documenten binnen de gestelde termijn kunnen beoordelen, accepteren en verzenden.

Indien de formulieren later worden ingezonden zal in beginsel geen contract tot stand kunnen komen.

B. Uitslagopgave G126

1. Hoeveelheden welke worden uitgeslagen, dienen d.m.v. een door ons op aanvraag te verstrekken formulier G126 te worden opgegeven. Uitsluitend de exemplaren 1/4 t/m 3/4 moeten volledig ingevuld aan ons worden ingezonden. In kolom 1 dient per partij het V.I.B.-contractnummer, vermeld op het aan U geretourneerde exemplaar 2/5 van de inslagopgave (G125), te worden vermeld.
2. Bovengenoemde opgave moet vergezeld zijn van een door het vrieshuis getekend uitslagbewijs, met vermelding van uitslagdatum, partijnummer, aantal colli en hoeveelheid.
3. De in te zenden uitslagopgaven dienen zo spoedig mogelijk aan ons te worden ingezonden. Indien de maximale opslagduur van 210 dagen waarover vergoeding wordt uitgekeerd is verstreken, kunt U tot administratieve uitslag overgaan.